

2. pielikums

Kursa nosaukums	Mūsdienu literatūrzinātnes metodoloģijas
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	5
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	100 st.
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Fjodors Fjodorovs, Dr.habil. filol., Komparatīvistikas Institūta profesors.
Maija Burima, Latviešu literatūras un kultūras katedras asoc.prof.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Studiju kurss paredzēts doktorantūras programmas 1-2. studiju gada studējošiem. Kursa mērķis ir sniegt informāciju par būtiskākajām mūsdienu literatūrzinātnes metodoloģijām. Apskatīt būtiskākos pētījumus, analizēt to metodoloģiju. Studiju kurss paredz aktīvu studējošo dalību semināros, kā arī patstāvīgu praktisku pētījumu veikšanu.

Kursa plāns:

50 lekcijas, 50 semināri

I nodaļa

1.tēma. Induktīvās literatūrzinātnes veidošanās. Literatūrzinātnes un mākslas zinātnes pārorientēšanās no “saturiskā” un “formālo” aspektu kā reakcija uz kultūrvēsturisko, psiholoģisko u.c. skolām. G.Velflina mākslas zinātnes metodoloģija: mākslas darbs kā objektīvais fakts: mākslas vēsture – formu vēsture. Krievu formālisms (1910-1920): 1) ОПОЯЗ; 2) Maskavas lingvistiskais pulciņš. Literatūrzinātnes un lingvistikas apvienošanās. V.Šklovska izpratne par nojēgumiem “prijom” un “ostranenije”. B.Eihenbauma morfoloģiskā analīze. J.Tiņanova mācība par sistēmu, funkciju un evolūciju. (“Literatūras evolūcijas

	galvenais nojēgums ir sistēmu maiņa”). Evolūcija kā “lēciens”, “samierināšanās”, Mācība par poētisko vārdu. B.Tomaševska teorētiskie un psiholoģiskie pētījumi. R.Jakobsons par poētiku, par metonīmisko un metaforisko domāšanu, par runas komunikācijas pamatfunkcijām. V.Vinogradova stilistiskie pētījumi 1920. gados. V.Žirmunskis un formālisms. Komparatīvistisko pētījumu divi modeļi. Personāžu funkciju analīze V.Propa “Brīnumpasakas morfoloģijā”.
2.tēma	Strukturālisms. <ul style="list-style-type: none"> a. Strukturālisma izveide: a) Č.Pīrsa un Č.V.Morisa zīmju teorija; b) F.de Sosīra mācība par lingvistisko zīmi (apzīmējamais – apzīmētais); c) R.Jakobsona strukturālā lingvistika; d) krievu formālisms. b. Franču srukturālisms: R.Barts, A.Greimass, C.Todorovs, Ž.Ženets. Vēstījuma teorija (naratoloģija). K.Levī-Stross un viņa strukturālā antropoloģija. c. Tartu-Maskavas strukturāli semiotiskā skola. J.Lotmans.. d. Terminoloģiskā vārdnīca: zīme, nozīme, teksts, struktūra, sistēma, sinhronija-diahronija, binārās opozīcijas,hierarhisms, funkcijas u.c. e. A.Vežbickas mācība.
3.tēma	Motīvu analīze. “Поэтика слова о полку Игореве” un “Из наблюдений над мотивной структурой романа М.А.Булгакова Мастер и Маргарита” B.Gasparova.
4.tēma	A.Želkovska infinitīvā rakstība un J.Levina “negatīvā poētika”.
5.tēma.	Rekonstruktīvi-semantiskā tekstoloģija. “История “Повестей Белкина” (Jeruzaleme, 1993) un “А.С.Пушкин и некоторые проблемы текстологии” (Piza, 2004) S.Švarcbanda.
6.tēma.	1) Statistiskā dzejas zinātne. M.Gasparovs par statistisko dzejas analīzi kā par literatūras zinātņu visprecīzāko metodoloģiju, A.Belija iesāktais apvērsums dzejas zinātnē, V.Žirmunskā turpinājums, N.Trubecka un R.Jakobsona noslēgums. K.Taranovska un M.Gasparova mācības. 2) J.Etkinda “Dzejas matērija” 3) Prozas ritmoloģija.
7.tēma.	Intertekstuālā poētika Konteksts un zemteksts K.Taranovska un viņa skolas pētījumos.
8.tēma	Historiogrāfiskā “Anāļu skola” un mūsdienu literatūras zinātne. Marks Bloks. L. Le Fevrs. A.Gurēviča „Viduslaiku kultūras kategorijas”.
9.tēma.	Mūsdienu etnoloģija un literatūras zinātne.
10.tēma	Kultūrvēsturiskā un biogrāfiskā skola mūsdienu zinātniskajā telpā. Komentāru poētika. <ul style="list-style-type: none"> a. J.Lotmans. „A.Puškina romāns «Jevgēnijs Онегин»”; b. J.Ščeglovs. „I.Ilfa un J.Petrova romānu “Divpadsmit krēsli” un “Zelta teļš” komentārs”; c. I.Belobrovceva un S.Kuļjusa „M.Bulgakova romāna “Meistars un Margarita” komentāra meģinājums.
11.tēma	Deduktīvās metodoloģijas <ul style="list-style-type: none"> a. Psihoanalītiskā un psihovēsturiskā literatūras zinātne. b. Mūsdienu mitoloģiskie pētījumi.

- 12.tēma Posstrukturālisms un dekonstruktīvisms
- a. Franču posstrukturālisma būtiskākās figūras: Ž.Lakāns, Ž.Deridā, M.Fuko, Ž.Delēzs, J.Kristeva, R.Barts.
  - b. Amerikāņu dekonstruktīvisms: P.de Mans.
  - c. Terminoloģiskais aparāts: dekonstrukcija, decentrācija, logocentrisms, rakstība, papildinājums, heterogēns, atteikums, nepabeigtība, daudznozīmība.

II nodaļa: Mūsdienu komparatīvistika

- 1.tēma Nozīmīgākās tendences salīdzināmo literatūrzinātnes pētījumu attīstībā: vēsturiskais diskurss.
- 2.tēma Pētniecisko metožu sintēze mūsdienu komparatīvistikā.
- 3.tēma Nacionālā specifika komparatīvistikā. Universālais un lokālais mūsdienu salīdzināmajos pētījumos.
- 4.tēma Savas un svešās valodas.
- 5.tēma Kultūras diskurss salīdzināmajā literatūrzinātnē.
- 6.tēma Salīdzināmo pētījumu objekts un subjekts.
- 7.tēma Komparatīvistikas kustība: asociācijas, konferences, izdevumi. Teorētiski analītisks pārskats.
- 8.tēma Latviešu komparatīvistika caur pasaules komparatīvo pētījumu skata punktu.
- 9.tēma Ievērojamākie mūsdienu komparatīvistu. Viņu darbu analīze.
- 10.tēma Nozīmīgākie mūsdienu salīdzināmās literatūrzinātnes pētījumu izdevumi Latvijā. To apskats un analīze.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Diferencētā ieskaite.

Literatūra (01-mācību literatūra):

Latviešu un krievu literārie sakari.- Daugavpils, 1990.

Materiāli par latviešu un cittautu kultūru Latvijā.- Rīga, Zinātne, 2003.

Salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē. Teorijas un interpretācijas. Latvijas Universitātes Raksti, 681.sēj. – Latvijas Universitāte, 2005.

Salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē. Teorijas un interpretācijas.- R., 2001.

Sproģe L., Vāvere V. Latviešu modernisma aizsākumi un krievu literatūras “sudraba laikmets”.- R., 2002.

Jesper Hoffmeyer. Signs of meaning in the Universe. Indiana University Press, 1996.

Roy Eriksen. The Building in the text. The Penselvania State University Press. – 2004.

Comparative literature – official journal of the American Comparative Literature Associations.

<http://darkwing.ouregon.edu/~clj/>

Estonian Literature by Arvo Mäg. The Balic Humanitarian Association. Stockholm.

Estonian Poetry and Language. Stocholm, 1965.

Interliteraria [Annual edition of the Chair of Comparative Literature of Tartu University and the Estonian Association of Comparative Literature] Tartu University Press.

Johansons Andrejs. Leoparda āda. Esejas un apraksti.[Odisejs un Dante; Čosers, Šekspīrs, Defo, Kampanella; Šellijs; Andersens un Dikenss; vācu romantisms; O.Vailds; K.Hamsuns; A.Munte; H.Melvils; K.Sendbergs; FG.Bengtsons]. / Rīga, Daugava, 2004.

Sign Systems Studies. [Editors Peeter Torop, Michail Lotman, kalevi Kull] Volume 26. – Tartu, 1998.

Interliteraria. Genre of the novel in contemporary world literature: a leap or a standstill?. / Tartu University Press, 2004.

Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. Москва, 1994.

Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Москва, Художественная литература 1975.

Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. Москва, Художественная литература, 1986.

Веселовский А.Н. Историческая поэтика. Москва, 1989.

Гуревич А. Категории средневековой культуры. Москва, 1972.

Деррида Ж. О грамματοлогии. Москва, 2000.

Дима А. Принципы сравнительного литературоведения.- Москва,1977.

Жирмунский В.М. Сравнительное литературоведение.- Ленинград, 1979.

Жирмунский В.М. Байрон и Пушкин.// Пушкин и западные литературы.- Ленинград, 1978.

Жирмунский В.М. Гете в русской литературе. Ленинград, Наука, 1982.

Кристева Ю. Избранные труды: разрушение поэтики, Москва, 2004.

Леви-Стросс К. Структурная антропология. Москва, 1983.

Лихачев Д.С. Избранные работы в трех томах. Ленинград, Художественная литература, 1987.

Лотман Ю.М. О типологическом изучении литературы.// О русской литературе. Санкт-Петербург, 1997.

Лотман Ю.М. Об искусстве. Санкт-Петербург, 1998.

Топер П. М. Перевод в системе сравнительного литературоведения.- Москва. 2000.

Тынянов Ю. Поэтика. История литературы. Кино. Москва, Наука, 1977.

Семиотика. Москва, 1983.

Серио П. Структура и целостность. Об интеллектуальных истоках структурализма в Центральной и Восточной Европе. (1920 – 30 гг). *Языки славянской культуры*..- Москва 2001.

Федоров А.В. Основы общей теории перевода.- Москва, Высшая школа, 1984.

Чередниченко И. Структурно – семиотический метод Тартусской школы.- Санкт – Петербург, Золотой век 2001.

Якобсон Р. Работы по поэтике. Москва, 1987.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Ivbulis V. Uz kurieni, literatūras teorija? R., 1995.

The Reception of Finnish Literature in Sweden in the 1930s. *Literature as Communication*. [Edited by Erkki Vainikkala and Katarina Eskola]. *Publications of the Research Unit for Contemporary Culture* N.18. University of Jyväskylä, 1989.

Translation as Reception: What Can Research on Translation Tell us about Literary Culture? *Literature as Communication*. [Edited by Erkki Vainikkala and Katarina Eskola].

Publications of the Research Unit for Contemporary Culture N.18. University of Jyväskylä, 1989.

On Understanding the Foreign. *Literature as Communication*. [Edited by Erkki Vainikkala and Katarina Eskola]. *Publications of the Research Unit for Contemporary Culture* N.18. University of Jyväskylä, 1989.

Литературные связи и проблема взаимодействия. Сборник научных трудов.- Горький, 1982.

Лозинский М.Л. Искусство стихотворного перевода.// Перевод средство взаимного сближения народов. – М. 1987.

Проблема типологических и контактных связей в русской и зарубежной литературе.- Красноярск, 1983.

Шарыпкин Д.М. Скандинавская литература в России.- Ленинград, Наука, 1980.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://magazines.russ.ru/>

<http://www.qub.ac.uk/en/teaching/postgraduate/modernma.htm>

<http://www.shu.ac.uk/emls/emlsweb.html>

<http://emc.eserver.org/>

<http://www.humanities.mcmaster.ca/~reed/DRAMA.HTM>

<http://earlymodern-lit.blogspot.com/>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Doktora studiju programmas „Literatūrzinātne” A daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Methodologies of Modern Literary Science

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for doctoral students in the study programme „Literary studies”. The course gives an insight into the most essential periods of the development of culture. It deals with the problem issues, analyses the regularities of the development of methodology of the literature.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Teorētiskais seminārs
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	8 (cittautu literatūras vēsture); 6 (salīdzināma literatūrzinātne)
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	160 st. (cittautu literatūras vēsture); 120 st. (salīdzināma literatūrzinātne)
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)
Dr.habil. filol., Komparatīvistikas Institūts, profesors Fjodors Fjodorovs

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)
Nav

Kursa anotācija:
Studiju kurss paredzēts doktorantūras programmas 1.-3. studiju gadu studējošiem. Kursa mērķis ir jaunāko teorētiski metodoloģisko pētījumu apzināšana, piedalīšanās mūsdienu zinātniskajā procesā. Uzdevums: Kritiskās domāšanas izveidošana, metodoloģiskā instrumentārija paplašināšana.

Kursa plāns:
Semināri –160 (120) kontaktstundas. Kurss paredz būtiskāko zinātnes pētījumu (monogrāfiju, rakstu) regulāru un sistemātisku apspriešanu. Apspriežamajiem rakstiem ir metodoloģiska nozīme, un tie tiek publicēti zinātniskajā periodikā un autoritatīvos zinātniskajos izdevumos un zinātniskajos centros.
Prasības kredītpunktu iegūšanai:
Diferencētā ieskaite.
Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Letonika
2. Zeitschrift für Germanistik (Humboldt-Universität, Berlin)
3. Russian Literature (Amsterdam)
4. Wiener Slawischer Almanach.
5. Toronto Slavic Quarterly (University of Toronto Academic Electronic Journal in Slavic Studies)
6. Новое литературное обозрение (Москва)
7. Akadēmiskie un Universitāšu periodiskie izdevumi (ASV, Kanāda, Eiropa, Krievija)
8. Jaunākie literatūrzinātniskie rakstu krājumi un monogrāfijas, kurām ir teorētiski metodoloģiskā būtība.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://www.ruthenia.ru/>
<http://www2.hu-berlin.de/zfgerm/>
http://www.litinstitut.ru/index.php?area=1&p=static&page=almanah_editions
<http://66.249.93.104/search?q=cache:2M6l4gOJK9sJ.cgi2.westmont.edu/forms/syllabi/syllabus>
<http://www.cus.cam.ac.uk/~egk10/notes/postmodernism.htm>
<http://www.bu.edu/wcp/MainAnth.htm>
<http://onlinebooks.library.upenn.edu/>
<http://www.world-newspapers.com/>
<http://www.world-newspapers.com/literature.html>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Doktora studiju programmas „Literatūrzinātne” A daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Theoretical seminar

Kursa anotācija angļu valodā:

The study course is devised for the Doctoral study programme 1st-3rd year students. The aim of the course is to offer a wide range of the latest theoretically-methodological investigations, to participate in the processes of contemporary scientific activities. The task of the course is the formation of critical thinking, the broadening of the methodological instrumentary.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Pētāma laikmeta (angļu XIX gs., krievu - (1800 – 1900; 1920. gadi), latviešu, vācu (1795-1880), skandināvu) literatūras vēsture
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	6
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	120
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Salīdzināma literatūrzinātne; ciltautu literatūras vēsture

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Fjodors Fjodorovs, Komparatīvistikas Institūta profesors; Maija Burima, Latviešu literatūras un kultūras katedras asoc.prof.; Anna Stankeviča, Krievu literatūras un kultūras katedras asoc. prof.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

40 st. lekcijas, 80 st. semināri

Kurss ir paredzēts akadēmiskās doktora studiju programmas “Literatūrzinātne” 1. un 2. studiju gada doktorantiem.

Kursa mērķis ir sniegt informāciju par būtiskākajiem procesiem literatūrā un kultūrā pētāmajā laika posmā. Īpaša uzmanība kursā tiek pievērsta kultūras tipu attīstībai un metamorfozēm. Studiju kurss paredz aktīvu studējošo dalību semināros, kā arī patstāvīgu praktisku pētījumu veikšanu.

Kursa plāns:

I

- 1.tēma. XIX gs. Anglijas literatūras raksturojums un periodizācija.
Māksliniecisko izpratnes tipu transformācijas.
2. tēma Apgaismības romāna tradīcija Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
D. Ostenas un T.L.Pikoka daiļrade
3. tēma. Protoromantisms Anglijā.
Gotiskā romāna tradīcija. „Melnais” romāns. Metjurina daiļrade
V. Bleika fenomēns.

- 4.tēma. Romantisms Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
 „Ezeru skola”: V.Vordsvorts, S.T.Kolridžs, R.Sautijs.
 Anglijas nacionālais romantisms. V.Skotta romāni un balades.
 Anglijas agrīnais romantisms D.Kitsa lirika un poēmas.
 D.G.Bairona daiļrade. No Apgaismības tradīcijas līdz romantisma kulminācijas un romantiskās mākslinieciskās pasaules transformācijām.
 Anglijas vēlīnais romantisms. P.B.Šellijs un M. Šellijas daiļrade. T.de Kvinsija proza.
 „Londonas romantiķi”. Č.Lema, V.Hezlita, V.S.Lendora eseistika.
 T.Karlaila daiļrade. Romantisko struktūru transformācijas.
 Romantiskas literatūras simboli (mītiskie tēli).
- 5.tēma. Anglijas XIX gs „čartisma” literatūras
 Politisko un sociālo problēmu atainošana. E.Č. Džonsa, D. Lintona, D. Massi daiļrade.
6. tēma. Bidermeijers Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
 Vertikālās telpiskās struktūras transformācija.
 Č. Dikensa agrīnā daiļrade. Māsas Bronte (Emilijas, Šarlottas, Annas) romāni. B.Dizraēli daiļrade. E.Haskellas romāni.
- 7.tēma. Reālisms Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
 Pozitīvisms un reālisms. „Dieva nāve”. Matrica – atteikšanās no matricas. Č.Dikensa vēlīnā daiļrade. Determinisms un vēsturiskums. Utilitārisms. V.Tekereja romāni. Pretrunība kā attīstības faktors. D.Meredita, E.Trollopa, S.Batlera daiļrade. Cilvēks kā vēstures un apstākļu attīstības objekts. T.Hārdija romāni. Karalienes Viktorijas laikmetā literatūras fenomēns
8. tēma Naturālisms Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
 Bioloģijas faktors. Eksperimentālais romāns. M. Rozenfords, D.Gissings, M.Harknesa, D.Murs.
- 9.tēma No bidermeijera un tā subkultūram līdz modernismam
 Jautājums par bidermeijeru un tā subkultūrām: „nonsensa” literatūra; „sensāciju” skola; jaunromantisms; estētisms, utt.
- 10.tēm „Nonsensa” literatūra Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
 Jēdzīgs – bezjēdzīgs. Limeriks. E.Līra fenomēns. Literārā pasaka. L.Kerols. D.Barrijs.
- 11.tēma „Sensāciju” skola kā bidermeijera subkultūra.
 Mistika, noslēpums, detektīvu sižeta līnijas kā mākslinieciskās pasaules pamats. V.Kollinz, D.Š. Le Fanijs, Bulvers Littons, A.Meičens, B.Stokers.
- 12.tēma Jaunromantisms kā bidermeijera subkultūra.
 Eksotika. Piedzīvojumi. Ceļojumi. Detektīvi. R.-L.Stivensona, R. Hagarta, A. Konan Doila. D.Konrada daiļrade. R.Kiplinga agrīnā daiļrade.
- 13.tēma Estētisms kā bidermeijera subkultūra. Modernisma sākums.
 Daiļuma kults. Dekoratīvisms. Vienaldzība pret sociumu. Estētisma teorētiki: D.Reskins. V. Peiters. O. Vailda, O.Berdsleja, V.Morrisa, E.Stenboka daiļrade.

14.tema Modernisma parādības Anglijas XIX gs literatūras vēsturē.
Modernisma galvenās paradigmas. Cilvēks – Dievs – daba – māksla. Jaunmītoloģisms.
Kiplinga vēlinā daiļrade. Kultūra – daba – civilizācija. Vēsture – mūžība; dzīve – nāve:
gars – matērija: racionālais – emocionālais; racionālais – irracionālais. Simbolisma
sākums.

15.tema Anglijas XIX gs. lirika no bidermeijera līdz modernismam.
A.Tennisons, D.G.Roseti, R.Braunings, M.Arnolds, A. Č. Svinberns u.c.

II

- 1.tēma. Krievu literārā telpa 1800. – 1810.g. Poēzija, drāma, proza. Kultūru haotiskā simbioze.
Arhaisti un novatori. Valodas un poētikas stratēģijas. Žukovska daiļrades specifika.
2. tēma. Krievu dzejas “Zelta laikmets”: 1820. – 1830.g. Puškins – Ļermontovs – Tjutčevs. Pirmā
pakāpe, otrā pakāpe, trešā pakāpe.
- 3.tēma Krievu prozas veidošanās. 1820. – 1830. gadu krievu prozas daudzveidība. Puškins –
Gogolis – Ļermontovs.
- 4.tēma Otrās un trešās pakāpes krievu dzeja klasikas kontekstā: 1840. – 1890.g. Bīdermajers.
- 5.tēma. 1840.-1890. g. Otrās un trešās pakāpes krievu proza prozas klasikas kontekstā.
- 6.tēma. 19. gs. krievu drāma: žanriskais diapazons. No Ozerova un Šahovska līdz Čehovam.
Gadsimta teātru repertuārs.
- 7.tēma. 19. gs. estētiskā stratēģija kā dzīves faktors.

III

1. tēma 1920.g. krievu literatūra caur vēsturisko notikumu prizmu. Padomju aspekts. Emigrācijas
aspekts.
2. tēma. Metropoles proza kā realitāte: ideoloģija un struktūra. 1920.g. prozas klasika. Otrā un trešā
pakāpe.
3. tēma Metropoles drāma un teātris. Mejerholda teātris, Tairova teātris u.c. No simboliskajām
revolūcijas drāmām līdz M.Bulgakova drāmām. “Socreālistiskās” pozīcijas veidošanās.
Emigrācijas poēzijas konteksts: Hodasevičs – Cvetajeva.
4. tēma. 1920. g. dzeja. Avangarda dzeja: futūrisms; no imāzinisma līdz oberiutiem. Majakovskis –
Pasternaks. Akmeisma transformācija. Vēlinais Gumiļovs. Mandelštams. Ahmatova.
Vološins 1920. gados.

IV

- 1.tēma Modernisma veidošanās priekšnosacījumi latviešu literatūrā. Būtiskākie ietekmju avoti,
nozīmīgākie pārstāvji, spilgtākie literārie darbi. J.Poruka daiļrade.
- 2.tēma Raiņa personība un daiļrade. Raiņa personība rakstniekam veltītajās monogrāfijās:
salīdzināmais raksturojums.
- 3.tēma Dekadence latviešu literatūrā.
- 4.tēma Latviešu literatūra neatkarīgas valsts veidošanās kontekstā.
- 5.tēma Pirmā pasaules kara atspoguļojums latviešu literatūrā.
- 6.tēma J.Akuraters, V,Eglītis, A.Austriņš.
- 7.tēma Latviešu literārās pasakas aizsākumi. K.Skalbe.
- 8.tēma Ekspresionisms latviešu literatūrā.
- 9.tēma A.Čaka urbānisms.

- 10.tēma J.Jaunsudrabiņa personība un daiļrade.
- 11.tēma A.Brigaderes darbu nozīmīgākās tematiskās līnijas.
- 12.tēma Vēlīnais romantisms J.Ziemeļnieka un A.Skujiņas dzejā.
- 13.tēma Reālisms latviešu literatūrā 20.gs. 1.pusē (A.Upīts, E.Birznieks – Upītis, P.Rozītis).
- 14.tēma Esejas sākotne latviešu literatūrā. Z.Mauriņas esejas un proza.
- 15.tēma Latviešu pozitīvisms. Virza un Veselis
- 16.tēma Vēsturiskums A.Grīna romānos.
- 17.tēma Latviešu drāma 20.gs 1.pusē. (M.Zīverts)
- 18.tēma J.Grota un J.Sudrabkalna dzeja.
- 19.tēma Estētisms Ē.Ādmsona darbos.
- 20.tēma K.Ieviņa, A.Dziļuma, J.Sārta daiļrade.
- 21.tēma Latviešu literatūra emigrācijā: žanri, izdevumi, publicēšanās iespējas.
- 22.tēma Ievērojamākie žanru pārstāvji.
- 23.tēma “Elles ķēķis”.
- 24.tēma Modernisms latviešu trimdas literatūrā.
- 25.tēma Latviešu literatūra padomju okupācijas gados.
- 26.tēma Disidentisms un garīgās pretošanās dzejā.
- 27.tēma V.Belšēvica, O.Vācietis, I.Ziedonis.
- 28.tēma Modernisms un postmodernisms latviešu literatūrā.
- 29.tēma 20.gs. 90.gadu latviešu literatūra.
- 30.tēma Latviešu literatūra 21.gadsimtā.

V

- 1.tēma Vācu literārā situācija 1770. -1790. gados. Kultūras daudzbalstīgums. Pirmsromantisms un sentimentālisms. Eiropas konteksts: angļu gotiskais romāns: osiānisms. Klasikas atkāpšanās un uzbrukums.
- 2.tēma Vācu filozofijas telpa. Racionālisms un antiracionālisms: 1) Kants – Fihte – Hēgelis; 2) Hamans - Šopenhauers – Nīče; 3) Šellings. 4) Herders un viņa „Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit”.
3. tēma. Gēte: viņa konsekvence un metamorfozas. Pamatdarbi un to klātesamība vācu kultūrā 1770. – 1850. g.
- 4.tēma. Šillers kā dramaturgs un estētiķis.
- 5.tēma. Kultūru krustpunktos: 1)F. Helderlins, 2)Ž.P. Rihters.
- 6.tēma Agrīnais romantisms. Romantisma vēsture. Romantisma nepieciešamība. Vakenrodens. Jēnas grupējums. Agrīnā romantisma universs. Mākslu, filozofijas, lingvistikas, dabaszinātņu sintēze. Agrīnais romantisms un tulkošanas kultūra. F.Šlēgeļa sfēra. Tīka metamorfozes un viņa romantisma uzplaukuma periods. Novaliss romantisma kultūrā. Novāliss un 20 gs.
- 7.tēma Nacionālais romantisms. Nacionālās pašapziņas veidošanās. No personības uz nacionalitāti. Reliģija. Folklorā. Valoda. Tiesības. Valsts. Brāli Grimmi. Bretano evolūcija. Arnima loma vācu romantisma vēsturē. Jozefs fon Eihendorfs. L.Ulands un Švābijas romantisms. De La Mott Fukē un viņa „Undīne”.
- 8.tēma G.Kleista īpašais ceļš. Kleists kā prozaīķis, Kleists kā dramaturgs.
- 9.tēma Romantisms un E.T.A.Hofmanis. Bonaventura.
- 10.tēma. Romantisma noslēgums un H.Heine. Noslēguma veidi: 1) Haufs, 2) Mērike, 3) Immermanis
- 11.tēma. Berne un „Jaunā Vācija” ’. Ideoloģiskā un literārā programma.
- 12.tēma. Vācu drāmas evolūcija: Bihners – Hēbels - Vāgners.
- 13.tēma. Vācu prozas evolūcija no Raabes līdz Fontānes. Prozas bīdermajers. Vācu reālisms salīdzinājumā ar Rietumeiropas un krievu reālismu.

VI

- 1.tēma Ģermāņu skandināvu mitoloģija. Ziemeļvalstu folklorā. Nozīmīgākie folkloras un mitoloģijas tēli un sižeti, to atbalsis literatūrā un kultūrā. Edas, sāgas.
- 2.tēma L.Holberga dramaturģija.
- 3.tēma Romantisms skandināvu literatūrā. H.K.Andersens. J.Velhavens un H.Vergelans.
- 4.tēma Skandināvu 19.gs. dramaturģija. Bjernsons, Ibsens un Strindbergs. "Sieviešu jautājumi" Kamillas Koletas darbos.
- 5.tēma Ceļā no naturālisma uz modernismu. Hamsuns. A.Kjellands, A.Skramma.
- 6.tēma S.Undsete un S.Lāgerlēva. Kopīgās un atšķirīgās personības un daiļrades tematiskās appuses.
- 7.tēma Modernisms 20.gs. skandināvu literatūrā. Tarje Vēsos, Kora Sandela, Pērs Laģerkvists, Ingmārs Bergmanis, Pērs Ulovs Enkvists, Karena Bliksena.
- 8.tēma Postmodernisma meklējumi skandināvu literatūrā. Jaunākā Ziemeļvalstu literatūra Latvijā. H.Vasmū.
- 9.tēma Skandināvu literatūra Latvijā. Tendences tulkojumos.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Ruskin J. The Lamp of Beauty. N.J., 1995
  2. Porter R. Teich M. Romanticism in National Context. Cambridge, 1981
  3. Benedict. Patterns of Culture. N.J., 1961
  4. Calinescu M. Five Faces of Modernity: Modernism – Avantgarde – Decadance – Kitch – Postmodernism. Durham, 1989
  6. Bath J.R. Coleridge and the Christian Doctrine. Harvard, 1969
  7. Bond E. Lear. L., 1983.
  8. Bradley N.R. Racial Origins of English Character. Port Washington, 1971.
  9. Wood C. The Pre-Raphaelites. L., 1994.
  10. McConkey K. Impressionism in Britain. Jale University Press. 1995
  11. Nicoll A. British Drama L., 1978
  12. Taylor B. Modernism, Post-modernism, Realism: a Critical Perspective for Art. Hampshire, 1997.
  13. Английская литература от «Беовульфа» до наших дней. Санкт-Петербург, 2002
  14. Зарубежная литература второго тысячелетия. 1000-2000. – Москва, 2001.
-
1. *Johansons A.*, 1953. Latviešu literatūra. No viduslaikiem līdz 1940.gadam.- Stokholma.
  2. Latviešu literatūras vēsture. R., 1956-63. 1.-6.sēj.
  3. Latviešu literatūras vēsture. R., 1998-2001. 1.-3.sēj.
  4. *Valeinis V.*, 1976.Latviešu lirikas vēsture. R.
  5. *Berelis G.*, 1999. Latviešu literatūras vēsture.- R.

6. Latviešu rakstniecība biogrāfijās.- R., 1992.
  7. Latviešu rakstnieku portreti. 20 un 30.gadu rakstnieki. R., 1994.
  8. *Briedis R., Hiršs H., Rožkalne A.*, 1997. Latviešu romānu rādītājs. R.
  9. *Tabūns B.*, 2003.Modernisma virzieni latviešu literatūrā. - R., Zinātne.
  10. Latviešu rakstnieku portreti. Pozitīvisti.- R., 2000.
  11. *Hausmanis V., Kalnačs B.*, 2003. Latviešu drāma 20.gs. pirmā puse. R., Zinātne.
1. Sengle F. Biedermeierzeit. Stuttgart, 1971 – 1980
  2. Wrese Benno von Die deutsche Novelle von Goethe bis Kafka. Interpretationen. 2 B. Dusseldorf, 1967-1968.
  3. Жирмунский В. Немецкий романтизм и современная мистика. Санкт-Петербург.
  4. Берковский Н. Романтизм в Германии. 1972
  5. Федоров Ф.П. Художественный мир немецкого романтизма: структура и семантика. Москва, 2004.
  6. Чавчанидзе Д.Л. Феномен искусства в немецкой романтической прозе: средневековая модель и ее разрушение. Москва, 1997.
  7. Михайлов А.В. Языки культуры. Москва, 1997.
  8. Михайлов А.В. Обратный перевод. Москва, 2000.
1. *Norsk Literatur-Historie. Universitetsforlaget, 1999.*
  2. *Algulin, I. A History of Swedish Literature. Swedish Institute, 1989.*
  3. *Blikrud, L. Natur og normer hos Sigrid Undset. – Oslo, Aschehoug, 1988.*
  4. Даниельсен Р., Дюрвик С., Гренли Т., Хелле К., Ховланн Э. История Норвегии от викингов до наших дней. Москва, 2003.
  5. Hans Christian Andersen. The Life of Storyteller. Penguin Books, 2000.
  6. *Jundze A. Somijas literatūra Latvijā. 1885 – 2001.- R. 2002.*
  7. *Kalnačs B. Ibsena zīmē. R., 2000.*
  8. *Stepiņš L. Latviešu un zviedru literārie sakari.- R., 1983.*
  9. *Stepiņš L. Latviešu un dāņu literārie sakari. – R., 1989.*
  10. *Lejas-Krūmiņš T. Knuts Hamsuns. Mūža gaitas un darbs.- R., 1930.*
  11. *Kalnačs B. Strindberga pieejamība.//Karogs, 1991,1.*
  12. *Mortukāne A. Knutam Hamsunam šogad – 135. // Karogs.- 1994.- Nr. 12.*
  13. *Treimanis V. Telpa spēlēm ar valodu. //Karogs.- 1993.- Nr. 4.*
  14. *Upītis A. Jaunās grāmatas, Knuta Hamsuna “Pāns”. //Bals.- 1907.- Nr.40.*
  15. *Stepiņš L. Knuts Hamsuns Latvijā.//Karogs.- 1984.- Nr.9.- 147.lpp.*
  16. *Mauriņa Z. Ziemeļu tēmas un variācijas. Eseju kr. Valters un Rapa, 1939.*
  17. *Akuratērs J. Ibsens, Hamsuns un Grīgs Norvēģijā. //Latvija.- 1908.- Nr.266.*
  18. *Jansons–Brauns. Fauni un klauni? //Latviešu literatūras kritika.2.sēj. R.- 1957.*
  19. *Ziemeļnieks J. K.Hamsuna “Zemes svētība”. Grāmatu apskats. // Skaidrība.- 1924.- Nr.3.*
  20. *Ziemeļu zvaigznājs. R., Zinātne, 2002.*
  21. *Sudrabkalns J. Grāmata par Hamsunu. //Daugava.- 1931.- Nr.10.*
  22. *Sudrabkalns J. Hamsunam paliek 80 gadu. //Jaunākās Ziņas.- 1939.- Nr. 168.*
  23. *Kliene E. Atmiņu dzirkstis. //Karogs.- 1979.- Nr. 1.,2.*
  24. *Hamsune M. Varavīksne. Knuta Hamsuna vētrainā dzīve. Grāmatu Draugs, 1962.*
  25. *Algulin I. A History of Swedish Literature. 1989.*
  26. *Ferguson. R. Enigma. The Life of Knut Hamsun. – London.*
  27. *Неустроев В. П. Литература Скандинавских стран (1870 – 1970).- М.,1980.*
  28. *Благовещенская М. П. Кнут Гамсун. Биография по неизданным источникам и литературная характеристика.- Санкт-Петербург, 1910.*

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Black J. The British Abroad: The Grand Tour in the Eighteenth Century. N.J., 1992.
  2. Schlereth T.J. The Cosmopolitan Ideal in Eighteenth Century Thought. L., 1977.
  3. Baxter S.B. England 's Rise to Greatness. Los Angeles, 1983
  4. Английская литература XX века и наследие Шекспира. Москва, 1997.
  5. Урнов М.В. Вехи и традиции в английской литературе. Москва, 1986
  6. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. – Москва, 1978.
  7. Дьяконова Н.А., Чалмеев А.А. Шелли. – Санкт-Петербург, 1994
  8. Сильман Т.Г. Диккенс: очерк творчества. - Москва-Ленинград, 1958.
  9. Образцова А.Г. Синтез искусств и английская сцена. Москва, 1984.
-
1. Hans Christian Andersen. The Life of Storyteller. Penguin Books, 2000.
  2. H.K.Andersens. Pasakas. Atēna, 2005. *Aho J.* Sirdsapziņa. -R. 1971.
  3. *Bojers J.* Izceļotāji.-R. 1993.
  4. *Almkvists K.J.L.* Vai nu tā drīkst?- R., 1996.
  5. *Lāgerlēva Z.* Nilsa Holgersona brīnišķais ceļojums.
  6. *Strindbergs A.* Tēvs. Nāves deja.- R., 1996.
  7. *Strindbergs A.* Jūlijas Jaunkundze. Kreditori. R. 1995.
  8. *Unsete S.* Ūlavs Euduna dēls.- R., 1992.
  9. *Undsete S.* Olavs Auduna dēls un viņa bērni.- Rīga, 1994.
  10. *Zviedru noveles.* R., 1968.
  11. *Kittelsen Th.* Troll.
  12. *Vesaas T.* The Birds.- London, 1968.
  13. *Бьернсон Б.* Избранные произведения. *Силланпяя Ф.Э.* Усопшая в молодости. Москва, 1999.
  14. *Гамсун К.* Собрание сочинений. Москва, 1991.
  15. *Гамсун Т.* Кнут Гамсун мой отец. Москва, 1999.
  16. *Гуревич А.* Средневековый героический эпос германских народов.// *Старшая Эдда.* - Санкт-Петербург, 2000.
-
1. Берковский Н.Я. О русской литературе. Ленинград. 1985.
  2. Бахтин М.М. Проблемы творчества Достоевского. Киев, 1994.
  3. Тынянов Ю.Н. Пушкин и его современники. Москва, 1969.
  4. Эйхенбаум О литературе. Москва, 1987.
  5. Эйхенбаум О прозе. О поэзии. Ленинград., 1986.
  6. Лихачев Д.С. Человек в литературе Древней Руси. Москва, 1970.
  7. Эткинд Е.Г. Божественный глагол: Пушкин, прочитанный в России и во Франции. Москва, 1999
  8. Эткинд Е.Г. «Внутренний человек» и внешняя речь: очерки психопоэтики русской литературы 18-19 вв. Москва, 1993.
  9. Эткинд Е.Г. Там, внутри. О русской поэзии 20 века. Санкт-Петербург, 1997.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

http://en.wikipedia.org/wiki/English_literature
http://de.wikipedia.org/wiki/Deutschsprachige_Literatur

<http://magazines.russ.ru/index.html>
<http://www.oxfordjournals.org/>
<http://www.jstor.org/>
<http://atoz.ebsco.com/home.asp?Id=eusp>
<http://onlinebooks.library.upenn.edu/>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā doktora studiju programma „Literatūrzinātne”

Kursa nosaukums angļu valodā:

History of the national literature of the period under reserch

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for 3-rd year students in the doctoral study programme. The aim of the course is to give information about the most essential processes in literature and culture in the period under research. The course is focused on the development of culture types and metamorphoses. The study course enviages an active students' participation in seminars as well as their carrying out independent practical research.

Nosaukums	Komparatīvistikas vēsture
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Salīdzināmā literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)
Maija Burima, Latviešu literatūras un kultūras katedra, asoc.prof.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)
Nav

Kursa anotācija:
Studiju kurss aplūko salīdzināmās literatūrzinātnes procesus dažādās nacionālajās tradīcijās sinhronā un diahroniskā aspektā. Skatīti salīdzināmās literatūrzinātnes izveidošanās priekšnosacījumi, zinātnes objekts. Raksturota nozīmīgāko komparatīvistikas attīstības posmu specifika. Aplūkots ievērojamāko komparatīvistikas pamatlicēju – A.Veselovska, V.Žirmunska, P.van Tīgema u.c. devums. Latviešu komparatīvistikas veidošanās, nozīmīgākie pētījumi.

Kursa plāns:
<p>Lekciju skaits – 20 kontaktstundas, semināri –10 kontaktstundas.</p> <p>1. tēma Salīdzināmo pētījumu vēsturiskais diskurss un attīstības gaita</p> <p>Dažādu nacionālo salīdzināmās literatūrzinātmnes skolu attīstības specifika (krievu, franču, vācu, rumāņu u.c.)</p> <p>2.tēma Svarīgākie salīdzināmo pētījumu veidi</p> <p>2.1. Tipoloģiskās līdzības jeb paralēlismi. Tipoloģija jeb ģenētiskā līdzība. Tēmu, tēlu autoru un kolektīvo mītu žanru veidošanās. Līdzīgo literāro strāvājumu problemātika.</p> <p>2.2.Tiešie literārie kontakti starp literatūrām – tulkojumi, ietekmes, aizguvumi. Svarīgākie ietekmju un aizguvumu tipi. Pēc apjoma (kolektīvās un individuālās</p>

ietekmes. Ietekmes pēc satura, kādas īpaši ietekmīgas literārās personības iespaids).

Tiešās literārās saiknes veicinošo faktoru apskats.

2.3. Nacionālo literatūru specifiskās iezīmes.

3. tēma **Starptautisko literāro kontaktu saturs**

Tematiskie pētījumi.

Motīvu pētījumi

Tēlu un personāžu sistēmas pētījumi.

4. tēma. **Latvijas komparatīvistikas vēsture.**

Z.Mauriņas ieguldījums latviešu komparatīvistikas attīstībā.

Tulkošanas vēsture. Ievērojamākie tulkotāji.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Eksāmens

Literatūra (01-mācību literatūra):

Literatūra:

Salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē. Teorijas un interpretācijas.- R., 2001.

Ivbulis V. Uz kuriem, literatūras teorija? R., 1995.

Sproģe L., Vāvere V. Latviešu modernisma aizsākumi un krievu literatūras “sudraba laikmets”.- R., 2002.

Latviešu un krievu literārie sakari.- Daugavpils, 1990.

Дима А. Принципы сравнительного литературоведения.- Москва, 1977.

Литературные связи и проблема взаимодействия. Сборник научных трудов.- Горький, 1982.

Проблема типологических и контактных связей в русской и зарубежной литературе.- Красноярск, 1983.

Жирмунский В. Сравнительное литературоведение.- Ленинград, 1979.

Лозинский М.Л. Искусство стихотворного перевода.// Перевод средство взаимного сближения народов. – Москва, 1987.

Тонер П. М. Перевод в системе сравнительного литературоведения.- Москва, 2000.

Лотман Ю. О типологическом изучении литературы.// О русской литературе. Санкт-петербург, 1997.

Жирмунский В. Байрон и Пушкин.// Пушкин и западные литературы.- Ленинград, 1978.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Kliene E. Atmiņu dzirkstis.// Karogs N.1.,2, 1979. [par E.Klieni]
2. Sirsone S. Darbīgs un dāsns mūžs.// Grāmatu Apskats, 1995, N.18.
  1. [par E.Klieni]
  2. Burima M. Lizete Skalbe – ziemeļu dziesminiece Latvijā. // Humanitāro 1. Zinātņu Vēstnesis, 2002, 1.
3. Frame D. Pleasures and Problems of Translations.// Biguenet J., a. Schulze R. (ed.)
4. The Craft of Translation.- Chicago, 1989.
5. Литература и перевод: проблемы теории. Москва, 1993.
6. Эткинд Е.Г. Поэзия и перевод. Москва. Ленинград, 1963.
7. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. Москва, 1985.
8. Пастернак Б. Л. Заметки о переводе. Мастерство перевода. Москва, 1968.
9. Топер П. М. Перевод в системе сравнительного литературоведения. Москва, 2000.
10. Johansons A.. Leoparda āda. Esejas un apraksti.[Odisejs un Dante; Čosers, Šekspīrs, Defo, Kampanella; Šellijs; Andersens un Dikenss; vācu romantisms; O.Vailds; K.Hamsuns; A.Munte; H.Melvils; K.Sendbergs; FG.Bengtsons]. / Rīga, Daugava, 2004.
11. Materiāli par latviešu un cittautu kultūru Latvijā.- Rīga, Zinātne, 2003.
12. Salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē. Teorijas un interpretācijas. Latvijas Universitātes Raksti, 681.sēj. – Latvijas Universitāte, 2005.
13. Vācu literatūra un Latvija. R., Zinātne, 2005.Mauriņa Z. Kultūras problēmas. Kopoti raksti 2.sēj. R., Valters un Rapa 1940.
14. Mauriņa Z. Apceres un teorētiski raksti . Kopoti raksti 2.sēj. R., Valters un Rapa 1940.
15. Ziemeļu zvaigznājs. – R., Zinātne, 2002.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://clwebjournal.lib.purdue.edu/>
<http://journals.cambridge.org/action/displayIssue?iid=440238>
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=PubMed&list_uids=1112632&dopt=Abstract
http://www.press.uchicago.edu/Complete/Subjects/53_3.html
<http://dukeupress.edu/journals/index.shtml>
<http://www.ucc.ie/academic/history/publications/25>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D)¹ ir piederīgs šis kurss:

Doktora studiju programmas „Literatūrzinātne” A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

History of comparative studies.

Kursa anotācija angļu valodā:

The study course is concerned with the processes of comparative literary studies in various national traditions both in synchronic and diachronic aspects. The course deals with the preconditions for the development of comparative literary studies with the object of science. The development of Latvian comparative studies, the most significant research works.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Promocijas darba metodoloģiskais seminārs
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	6
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	120
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Fjodors Fjodorovs, Dr.habil.philol., Komparatīvistikas Institūta profesors
Maija Burima, Dr.philol., Latviešu literatūras un kultūras katedras asoc.prof.
Anna Stankeviča, Dr.philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc.prof.
Citi promocijas darbu vadītāji

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Seminārs paredz : 1) visa promocijas darba materiāla analīzi: literatūrzinātnisko, valodas, filozofijas utt. 2) pētījuma metodoloģijas izveidošanu; 3) pētījuma analīzi.

Kursa plāns:

Promocijas darba tēma nosaka vēsturiski literārā, teorētiski literārā, vēsturiski filozofiskā un cita materiāla kopēju spektru, kas izanalizēts semināros.

Kopumā promocijas darba metodoloģija ir induktīva ar mitopoētisko un citu metodoloģiju izmantošanu.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

Bērziņš, Ludis Poētika pamatvilcienos. Rīga, 2005.

Kursite J. Dzejas vārdnīca. Rīga, 2002.

Literatūras un mākslas vērtēšanas principi / LPSR ZA. A.Upīša Val. un lit. inst. ; atb. red. V. Hausmanis. Rīga, 1988.

Literatūrzinātne, folkloristika, māksla. Literature, folklore, arts / [galv. red. Ausma Cimdiņa]. Rīga, 2004.

Literatūrzinātne un folkloristika : salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē, teorijas un interpretācijas. Literature and folklore : comparative literature in Eastern Europe and the world, theories and interpretations / [galv. red. Ausma Cimdiņa]. Rīga, 2005.

Valeinis V. Poētika: daiļdarba elementi. Rīga, 1961.

Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Москва, Художественная литература 1975.

Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. Москва, Художественная литература, 1986.

Гуревич А. Категории средневековой культуры. Москва, 1972.

Дима А. Принципы сравнительного литературоведения.- Москва,1977.

Жирмунский В.М. Сравнительное литературоведение.- Ленинград, 1979.

Жирмунский В.М. Байрон и Пушкин.// Пушкин и западные литературы.- Ленинград, 1978.

Жирмунский В.М. Гете в русской литературе. Ленинград, Наука, 1982.

Леви-Стросс К. Структурная антропология. Москва, 1983.

Лихачев Д.С. Избранные работы в трех томах. Ленинград, Художественная литература, 1987.

Лотман Ю.М. О типологическом изучении литературы.// О русской литературе. Санкт-Петербург, 1997.

Лотман Ю.М. Об искусстве. Санкт-Петербург, 1998.

Якобсон Р. Работы по поэтике. Москва, 1987.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā doktora studiju programma „Literatūrzinātne”

Kursa nosaukums angļu valodā:

Methodological seminar of doctoral dissertation

http://www.pschoanalysisdownunder.com/downunder/books/methodologic_grounding

http://www.rvb.ru/philologica/02rus/02rus_postmodernism.htm

http://www.rvb.ru/philologica/01rus/01rus_kenigsberg.htm

Kursa anotācija angļu valodā:

The seminar envisages: 1) the analysis of all the material of doctoral dissertation: literary scientific, philological, philosophical, etc. 2) the establishment of methodology of the investigation; 3) the analysis of the investigation.

Nosaukums	Svešvaloda (angļu valoda)
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	5
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	100
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)
Sandra Meškova, Latviešu literatūras un kultūras katedra, docente

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)
Angļu valodas pamatzināšanas

Kursa anotācija:
Kurss paredzēts doktorantūras studentiem literatūrzinātnes nozarē. Tā mērķis ir nostiprināt studentu zināšanas un prasmes angļu valodas gramatikā, fonētikā, darbā ar tekstu un sarunvalodā. Īpaša uzmanība pievērsta darbam ar literatūrzinātniskiem tekstiem, attīstot studentu spēju tos brīvi lasīt, saprast, tulkot, kā arī brīvi sarunāties par zinātniskām problēmām savā specialitātē.

Kursa plāns:
Kursa struktūra: praktiskās nodarbības. Nodarbību tēmas: 1. tēma. Revision of grammar: Indefinite tenses (present, past, future). 2. tēma. Revision of grammar: Continuous tenses (present, past, future). 3. tēma. Revision of grammar: Perfect tenses (present, past, future). 4. tēma. Revision of grammar: Perfect continuous tenses (present, past, future). 5. tēma. Revision of grammar: contrastive exercises on the use of tenses in the Active voice.. 6. tēma. Revision of grammar: Passive voice (Indefinite tenses). 7. tēma. Revision of grammar: Passive voice (continuous tenses). 8. tēma. Revision of grammar: Passive voice (perfect tenses). 9. tēma. Revision of grammar: contrastive exercises on the use of tenses in the Passive voice. 10. tēma. Revision of grammar: contrastive exercises on the use of tenses in the Active and

Passive voices.

11. tēma. Revision of grammar: Complex object.
12. tēma. Revision of grammar: Reported speech.
13. tēma. Revision of grammar: Subjunctive mood.
14. tēma. Revision of grammar: Gerund, Participle 1 and 2, constructions.
15. tēma. Revision of grammar: use of indefinite, definite and zero article.
16. tēma. Revision of grammar: use of prepositions.
17. tēma. Revision of grammar: degrees of comparison of adjectives and adverbs.
18. tēma. Revision of grammar: modal verbs, constructions.
19. tēma. Exercises developing oral skills.
20. tēma. Work with texts on literary science issues.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

2 diferencētas ieskaites, eksāmens.

Literatūra (01-mācību literatūra):

Literatūras saraksts pieejams, kontaktējoties ar kursa autori.

Literatūra (02-papildliteratūra):

Ieteicamās literatūras saraksts pieejams, kontaktējoties ar kursa autori.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Periodikas saraksts pieejams, kontaktējoties ar kursa autori.

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D)² ir piederīgs šis kurss:

Doktora studiju programmas „Literatūrzinātne” A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Foreign language (English)

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is envisaged for PhD students in the speciality of literary science. Its aim is extending students' knowledge and skills in the English grammar, phonetics, work with text, and oral competence. Special attention is paid to work with texts on literary science issues, developing students' ability of reading, understanding, translating them, as well as speaking about the problems of literary science.

Piezīmes:

Kursa nosaukums	Rietumu kultūras galvenās paradigmas
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	4
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	80
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Fjodors Fjodorovs, Dr.habil.philol. Komparatīvistikas Institūta profesors
Anna Stankeviča, Dr. philol., Krievu literatūras un kultūras katedras asoc.prof.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss ir paredzēts akadēmiskās doktora studiju programmas “Literatūrzinātne” 1. studiju gada doktorantiem.

Kursa mērķis ir Eiropas pasaules ainu (transcendentālā tīkla) – telpas, laika, cilvēka idejas un struktūras, galveno opozīciju analīze. Galīgs – bezgalīgs, kosmopolītiskais – nacionālais u.c. Pasaules aina tiek izskatīta kā attīstošā sistēma. Pamatmateriāls ir literatūra, bet tiek apskatīta arī glezniecība un mūzika.

Kursa plāns:

1. tēma. **Ievads.**

Kultūras un mākslas loma priekšstatu par pasaules izveidē. Cilvēka vēsture kā pašapziņas vēsture. Reālais cilvēks – kultūrā attēlots cilvēks. Cilvēks – Dievs – daba – civilizācija – kultūra.

2. tēma. **Pamata noliktnes..**

Opozīcijas dzīve – nāve, gars – matērija, vīrišķīgs – sievišķīgs, racionālais – emocionālais, racionālais – irracionālais.

Cilvēks kā objekts. Subjektīvo sākumu izveidošana: starp subjektivitāti un objektivitāti. Subjektivitātes triumfs („Cilvēks – visu lietu mērs”).

3. tēma. **Viduslaiku kultūras galvenās paradigmas.**

Kultūras galvenās paradigmas Vecajā Derībā un Jaunajā Derībā. Cilvēks kā Dievas gribas izpaudums. Cilvēks ka individuālas gribas izpaudums. Dumpis un sods. Cilvēks Vecajā Derībā. Cilvēks Jaunajā Derībā.

Cilvēka internizācija. No Sv. Augustīna „Grēksūdzes” līdz Abelāra „Manu nelaimju vēstures”. Pretrunību apzināšana. Starp miesu un garu. Klosteris.

Bruņinieku kultūras galvenās paradigmas. Krusta kari. Bruņinieks un Daiļā Dāma. Romanika.

Viduslaiku pilsētas fenomens. Gars – matērija Viduslaiku kultūrā. Karnevāls. Gotika.

Dante un Džoto. Protorenesanse

4. tēma. **Renesanses laikmeta kultūras galvenās paradigmas.**

Cilvēks – Dievs – daba. Zinātnes uzplaukums. Sengrieķu un Senās Romas pasaulēs galveno paradigmu atjaunošana.

Humanisms. Sintetisms. Gars – matērija. Cilvēks kā demiurģs. No lēnpratīga līdz pārdroša cilvēka. Fausta, Hamlēta, Dona Kihota arhetipi. Jautājums par cilvēka pretrunību. Divi renesanses cilvēka ētikas vektori.

Mākslas sistēma. Renesanses glezniecība (pamatžanri, koloristika, perspektīva).

Reformācija un Kontreformācija. Manjerisms.

5. tēma. **XVII gs. kultūras galvenās paradigmas.**

Eiropas baroks. Racionālais – irracionālais. Dzīve kā sapnis; dzīve kā teātris.

Eiropas klasicisms. Cilvēks un valsts.

Mākslas sistēma. XVII gs. teātris. Traģiskais un komiskais cilvēks. Divas ētikas versijas: ticība – racionālisms.

Divi pretrunības varianti: Sehizundo (Kalderons) – Fedra (Rasīns).

Paskāla fenomens. Kultūras simboli (mītiskie tēli): Dons Žuans, Mizantrops.

6. tēma. **XVIII gs. kultūras galvenās paradigmas.**

Eiropas Rokoko. Dzīve kā spēle. Rokoko literatūra un glezniecība. Dekorativisms. Stilizācija.

Apgaismības fenomens. Enciklopēdija. Sentimentālisms. Apgaismības un Sentimentālisma galvenās paradigmas:

sabiedrības pirmā kārtā – trešā kārtā; dabiskais - civilizēts; galvaspilsēta – province; nabadzība – bagātība; virišķīgs – sievišķīgs.

Gētes „Fausta” fenomens. Gēte un Hegelis: negācijas negācija kā evolūcijas instruments. Zinātne – dzīve. Doma – darbība. Mērķa triumfs kā katastrofa.

XVIII gs. mākslas sistēma. Apgaismības un Sentimentālisma literatūra. Arhitektūra. XVIII gs kultūras simboli (mītiskie tēli): Vērters, Fausts, Mefistofelis, Mīnhauzens.

Protoromantisms. Racionālais – irracionālais. Liktenis. Gotiskais romāns.

7. tēma. **Romantisma laikmetā kultūras galvenās paradigmas.**

Agrīnais romantisms – nacionālais romantisms - vēlīnais romantisms: galveno paradigmu transformācijas. Cilvēks – Dievs – daba – māksla.

Telpiskie modeļi: dienvidi, Itālija, Kaukāza, ceļš, jūra, debess, kalni, tornis, kuģis, logs, spogulis, Ziemeļi, cietums, purvs, sienas, utt.

Laika modeļi: mūžība - laiks; Paradīze - elle; zelta gadsimts – dzelzs gadsimts.

Universālā cilvēka modelis: Dieva cilvēks un Cilvēkdievs. Mākslinieks – Muziķis – Ceļotājs. Cilvēks kā grēcinieks. Grēku krišana – grēku nožēlošana kā cilvēka dzīves posmi. Likteņa transformācijas. Romantiskais ļaundaris : zvērs, sātans, automāts. Dubultiskums kā pretrunības struktūra.

Mākslas sistēma. Romantisma mūzika. Romantisma glezniecība (pamatžanri, pamatsižeti, linija, koloristika).

Romantiskas kultūras simboli (mītiskie tēli): Napoleons, Bairons, Agasfers, Tasso.

Bidermeijers.

8. tēma. **XIX gs. kultūras galvenās paradigmas.**

Pozitīvisms un reālisms „Dieva nāve”. Matrica – atteikšanās no matricas. Determinisms un vēsturiskums.

Utilitarisms. Pretrunība kā attīstības faktors. Cilvēks kā vēstures un apstākļu attīstības objekts. Karalienes Viktorijas laikmetā kultūras fenomens Anglijā.

Naturālisms. Bioloģijas faktors. Eksperimentālais romāns.

No „bidermeijera plūsmas” mākslas (jaunromantisms, „Parnass”) līdz modernismam (estētisms, jugendstils utt.)

Literatūra XIX gs. mākslas sistēmā.

9.tēma. XX-XXI gs. kultūras galvenās paradigmas.

Modernisma galvenās paradigmas. Cilvēks – Dievs – daba – māksla. Dzīve – nāve: gars – matērija: virišķīgs – sievišķīgs: racionālais – emocionālais: racionālais – irracionālais. Jaunmītoloģisms.

Starp „cilvēku bez īpašībām” un cilvēku -mitu. No Freida līdz Jungam.

Sirreālista pasaules modelis.

Cilvēks un pasaule eksistenciālista skatījumā.

Cilvēks un pasaule postmodernisma skatījumā.

Cilvēks un pasaule hendera skatījumā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Nokārtots kursa noslēguma pārbaudījums (eksāmens).

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Ruskin J. The Lamp of Beauty. N.J., 1995
2. Panofsky E. Studies in Iconology. Humanistic Themes in the Art of the Renaissance. L., 1999.
3. Porter R. Teich M. Romanticism in National Context. Cambridge, 1981
4. Irvin D. English Neoclassical Art: Studies in Inspiration and Taste. L., 1966
5. Shawe-Taylor D. Genial Company. The Theme of Genius in Eighteenth Century British Portraiture. Nottingham, 1987.
6. Benedict. Patterns of Culture. N.J., 1961
7. Burgin V. The End of Art Theory: Criticism and Postmodernity. Atlantic Highlads, 1968
8. Calinescu M. Five Faces of Modernity: Modernism – Avantgarde – Decadance – Kitch – Postmodernism. Durham, 1987
9. Douglas M. Natural Symbols. L., 1973
10. Баткин Л.М. Европейский человек наедине с собой. Москва, 2000. .
11. Моисеев И.И. Человек. Среда. Общество. Проблемы формализованного описания. Москва, 1982.
12. Культура, человек и картина мира. Москва, 1987.
13. Лотман Ю.М. Культура и взрыв. Москва, 1992
14. Блок М. Апология истории, или Ремесло историка. Москва, 1979.
15. Фёдоров Ф.П. Художественный мир немецкого романтизма. Москва, 2004
16. Жирмунская Н.А. От барокко к романтизму. Санкт-Петербург, 2001.
17. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. Москва, 1984.
18. Ильин И. Постструктурализм, деконструктивизм, постмодернизм. Москва,

1996.

19. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ. Исследования в области мифопоэтического. Москва, 1995.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Godwin J. Athanasius Kircher. A Renaissance Man and the Quest for Lost Knowledge. London, 1979.
2. Heller A. Der Mensch der Renaissance. Koln, 1982.
3. Арьес Ф. Человек перед лицом смерти. Москва, 1992.
4. Аллен де Либера. Средневековое мышление. Москва, 2004.
5. Беньямин В. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости. – Москва, 1996.
6. Пинский Л. Ренессанс. Барокко. Просвещение. Москва, 2002
7. Сквозь шесть столетий. Метаморфозы литературного сознания /Под ред. Г.К. Косикова. Москва, Диалог-МГУ, 1997.
8. Старобинский Ж. Поэзия и знание. История литературы и культуры: В.2 т. – Москва, 2002.
9. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне. Москва, 2003.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://www.worldwatch.org/taxonomy/term/37>
<http://www.european-culture.salvationarmydonatecar.com/>
<http://old-european-culture.mindbit.com/>
<http://www.emory.edu/INTELNET/af.culturology.html>
<http://www.mavicanet.com/lite/eng/27960.html>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Akadēmiskā doktora studiju programma „Literatūrzinātne”

Kursa nosaukums angļu valodā:

The basic paradigms of the Western culture

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is devised for the 1st year students of the academic Doctoral study programme “Literary studies”. The aim of the course is the analysis of European world picture (transcendental net) – space, time, conception and structure of a man, main oppositions

(finite – infinite, cosmopolitan – national and others). The world picture is viewed as a developing system. The subject focus is on literature, but touching upon art of painting and music

Kursa nosaukums	Pētāmā laikmeta vēsturiskie procesi (Latvijas vēsture, Krievijas vēsture: 1800 – 1930, Anglijas vēsture, Vācijas vēsture)
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40 st.
Zinātnes nozare	Vēsture
Zinātnes apakšnozare	Kultūras vēsture

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Henrihs Soms, Vēstures katedra, asociētais profesors; Genādijs Markovs, Krievu literatūras un kultūras katedras docents.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kurss paredzēts doktorantiem („Literātūrzinātne”).

Kursa mērķis ir

- 1) iepazīstināt doktorantus ar 19. gs. Krievijas vēstures pamatnoteikumiem, analizēt vēsturisku dinamiku, 19. gs. Krievijas saistību ar kultūru.
  - 2) iepazīstināt doktorantus ar Anglijas vēstures dinamiku (1800 – 1914), pamatnoteikumiem, analizēt Anglijas vēstures saistību ar kultūru.
  - 3) iepazīstināt doktorantus ar Vācijas vēstures dinamiku (1800-1914), ar pamatnoteikumiem, analizēt vēstures saistību ar kultūras procesiem.
  - 4) iepazīstināt doktorantus ar Skandināvijas vēstures dinamiku, ar pamatnoteikumiem, analizēt vēstures saistību ar kultūras procesiem.
  - 5) 1.daļā tiek vispusīgi iztirzāti Latvijas vēstures svarīgākie notikumi XIX gs. un XX gs. sākumā, tajā skaitā zemnieku nemieri, dzimtbūšanas atcelšana, jaunlatviešu un jaunstrāvnieku kustības, latviešu garīgā kultūra.
3. daļā galvenā uzmanība pievērsta 1905. gada revolūcijai, nacionālās idejas attīstībai Pirmā Pasaules kara kontekstā, Latvijas Republikas dibināšanai
- 2.daļā uzmanības centrā ir neatkarīgās Latvijas valsts tapšana, tās saimnieciskā un politiskā attīstība periodā no 1918. gada līdz 1940. gadam.

Kursa plāns:

Lekciju skaits – 50 kontaktstundas, semināri –30 kontaktstundas.

- Sociālekonomiskās attīstība tendences Latvijā (19.gs. otrā puse – 1914).
- Nacionālās atmodas sākumi. Jaunlatvieši. Jaunā strāva.

- 1905. gada revolūcija Latvijā.
- Latvija Pirmā pasaules kara laikā.
- Latvijas Republikas parlamentārās attīstības periods 1918. - 1934.g.
- Autoritārais režīms Latvijā. K.Ulmanis. (1934.-1940).
- Latvijas aneksija un okupācija 1940. –1941.g.

Seminārnodarbība: Agrārais jautājums Latvijā (19. – 20.gs.)

Zemnieki un muižnieki. Dzimtbūšana: noformēšanās, krīze, atcelšana.

Zemnieku pārtapšana par īpašniekiem. Māju pirkšana Kurzemē un Vidzemē. H. von Felkerzāms. Zemnieku iziešana viensētās Latgalē Stolipina reformas gaitā.

Agrarā reforma Latvijas Republikā.

Lauksaimniecības pārveide pēc sociālistiska modeļa. F.Roziņa, P.Stučkas, V.Lāča valdības reformas.

Seminārnodarbība: Latvijas attīstības alternatīvas XX gs. sākumā

1. Proģermāniskā alternatīva: Vācijas (vācu) faktors Latvijas vēsturē. Vācbalti, to lomas izvērtējums zinātniskajā literatūrā. Vācu ietekme 1917.-1919 gadā Latvijā: atbalstītāji un pretinieki.
2. Radikālkreisā alternatīva: Krievijas (krievu) faktors Latvijas vēsturē. Lielinieckums, tā lomas izvērtējums zinātniskajā literatūrā. Lielinieku ietekme 1917.-1919 gadā Latvijā: atbalstītāji un pretinieki.
3. Nacionāli demokrātiskā alternatīva: Jaunlatvieši, to lomas izvērtējums zinātniskajā literatūrā. Nacionālais faktors 1905. gada revolūcijā, Pirmā pasaules kara laikā, 1917-1918. gadā.

Seminārnodarbība. Latvijas Republikas saimnieciskā un politiskā dzīve (1920-1940)

1. Agrarā reforma.
2. Saimniecība: reformas, vadība.
3. Finanšu politika un ārējā tirdzniecība.
4. Parlamenta posms un K.Ulmaņa autoritārais režīms: kopīgais, atšķirīgais.

II)

1. tēma. Krievijas vēsturiskais ceļš: pamatiezīmes. Krievijas vēstures kopīga dinamika. Ārējā un iekšējā politika kā komplekss. Evolūcijas problēmas. Krievu civilizācijas pamati: idejas, dominantes, iezīmes. Krievija un opozīcija „Rietumi – Austrumi”. Krievijas vēstures pamatdominantes: no senatnes līdz Katrīnas II laikam.
2. tēma. Krievijas impērija 1801. – 1825. g. Pāvila I valdīšanas periods (1796-1801). Personība un iekšēja politika. Ārēja politika. Pāvils I sabiedrības spogulī. Pāvils I un krievu kultūra. Pāvila I valdīšanas nozīme. Aleksandra I valdīšana: ārējā un iekšējā politika, imperatora personība. Tēvijas karš kā fenomens. Tēvijas kara loma politikā un kultūrā.
3. tēma. Nikolaja I epoha (1825 – 1855). Dekabristu sacelšanās. Dekabristu loma. Nikolajs I un dekabristi. Ideoloģiskie traktējumi. Dekabristu sacelšanās krievu kultūrā. Nikolaja I ārējā un iekšējā politika. Pamatdarbība. Sabiedrības attieksme pret imperatoru. Nikolaja I epohas nozīme.

4. tēma. Aleksandra II laiki (12855 – 1881). Aleksandra II fenomens. Personība, iekšējā un ārējā politika, reformu saturs (19.02.1861). Valdīšanas dinamika. Ekonomiskās un politiskās pamatiezīmes. Sabiedriskie strāvojumi. Nihilisms kā fenomens. Ekstrēmisma un terorisma paplašināšana. Sacelšanās Polijā, Lietuvā un Baltkrievijā. „Tautnieki” kā fenomens. Strādnieku kustības pamatiezīmes. Aleksandra II nāve kā traģiska zīme.
5. tēma. Krievijas vēsture 1880. – 1890.g. Aleksandra III fenomens. Personība, pretrunīgie traktējumi. Iekšējā un ārējā politika. „Kontreformas” Sabiedrības stāvoklis: „Bez laika” tonalitāte. Saistība ar kultūru. Bulgārijas notikumi un Krievija. Maksisma izplatīšanās. Sabiedrības konflikti.
6. tēma. 19.gs.b. -20.gs. sāk. Krievijas vēsturē. Nikolaja I personība un darbība. Rakstura īpatnības. Misticisms. Ārējā un iekšējā politika. Kari. Pirmā un otrā revolūcija. Stolipina loma. Krievu sabiedrība kā spektrs. Politisku partiju dažādība. Ļeņina darbība. Konflikta pamatdominātes. Vēsturnieki par Oktobra revolūciju.
7. tēma. 1920. g. Krievijas vēsturē. Politikas un ekonomikas dinamika. Pamatsolī, darbības formas, pamatnoteikumi. Represīvie mehānismi. Represijas un ideoloģija. Spēka un terora pozīcija. Cīņa pret „pagājušo” kultūru.

III)

1. tēma. Anglija 19. gs. sākumā. Anglijas vēstures dominātes līdz 19. gs. Viduslaiki un Renesanses. Jauno laiku sākums. 17. gs. Anglijas revolūcija. Stjuartu restaurācija. 18. gs. vēstures pamatdominātes. Ārējā un iekšējā politika 19. gs. sākumā. Rūpniecība Anglijā Napoleona kara laikā.
2. tēma. Anglija 1815 – 1850.g. Rūpniecības revolūcijas beigas. Ekonomikas krīze. Likumu dinamika „Maizes likumi”. Situācijas mainīšana: ekonomikas attīstīšana. Sabiedriskas attiecības. Buržuāzija un politikas organizācijas. Parlamenta reforma kā strīdu objekts. 1832. gada reforma. Čartistu kustības sākuma un attīstība. Čartisti un konvents.
3. tēma. Anglija 1850. – 1860. g. Ekonomiskie procesi. „Dižena izstāde” kā fenomens. Anglija kā pasaules ekonomikas faktors. Tehnikas atklājumu loma. Ekonomikas attīstības statistika. Sabiedrības kustības. Stra’dnieku organizācijas. Arodbiedrību darbība. 1867.-1870.g. reformas dažādu kustību kontekstā. Ārējās politikas dominātes. Palmerstona personība un darbība. „Pasifiko” lieta. Anglijas un Krievijas attiecības. Attiecības ar Franciju. Kolonizācijas politika.
4. tēma. Anglija 19. gs. pēdējā trešdaļā. Anglijas ekonomika. Ekonomikas sekmes dažādās nozarēs. Imperiālisma iezīmes. Lielās monopolijas kā fenomens. Politiskā dzīve. Liberāļu un konservatoru partijas. Partiju līderi: politiskās biogrāfijas (Gladstons, Dizraelijs) Īrijas jautājums. Sociālisms. Ārējā politika. Koloniālisma turpinājums. Transvaals. Buri. D.Čemberlena loma. Koloniālas politikas virzieni.
5. tēma. Anglija 1900 – 1914.g. Ekonomiskie procesi. Ekonomikas līmeņa paaugstinājums. Statistika. Salīdzinājums ar citām teritorijām. Politiskie procesi. Karš pret buriem: turpinājums. Karš pret buriem Eiropas apziņā: Sabiedriskā domāšana un kultūra. Strādnieku kustība. Leiboristu partijas ieradīšana. Īrijas jautājuma jaunas niānses. Anglija un pirmais pasaules karš. Anglijas vēstures vispārējā dinamika: 1800 – 1914. Vēstures un kultūras saistības mehānismi.

IV)

1. tēma. Vācija 19. gs sākumā. Vācijas valstis kā fenomens. Vācijas valstis un Francijas revolūcija. Haoss un konflikti: iekšējās un ārējās politikas dominantes. Vācijas valstis Napoleona kara laikā. Lunevila līgums. Reina savienība. Tilzita līgums. Kontinentālas blokādes laiki. Šteina-Gardenberga reformas Prūsijā (1807 – 1811). Prūsija 1812.g. karā. Gabsburgu monarhijas fenomens. Kontrreformas, cīņa ar Franciju, rūpniecības un tirdzniecības attīstība. Sabiedriskas kustības.
2. tēma. Vācu valstis (1815 – 1845). Saviļņošanas mēģinājumi. Vācu Savienība. Reformas. Sabiedrības kustības. Opozīcijas spēki. „Jaunā Vācija” kā kustība. Strādnieku kustība (Silezija). Strādnieku pirmās organizācijas. „Vācu tautas savienība” Citi piemēri.
3. tēma. Vācijas valsts 19.gs. vidū. 1848. gada revolūcija Prūsijā. Revolūcijas iemesli. Revolūcijas pamatnoteikumi un rezultāti. Strādnieku kustības paplašināšanās. Zemnieku sacelšanās. Prūsijas konstitūcija. Likumu pamatiezīmes.
4. tēma. Vācijas valsts apvienošana. Ārējās un iekšējās politikas dominantes. Rūpniecības sekmes. Politiskās dzīves dinamika Prūsijā. O.Bismarks: personība un darbība.
5. tēma. Francijas un Vācijas karš. Kara iemesli. Prūsijas loma. Kara sagatavošana. Ārējās politikas nianse. Bismarka loma. Kauja pie Sedana. Tālākā dinamika, rezultāti.
6. tēma. Vācija 1875. – 1900.g. Iekšējās un ārējās politikas pamatdominantes. Vācijas apvienošanās beigās. Kapitālisma attīstība. Sabiedriskās kustības. Dinamika. Jaunās formas. Sabiedriskā cīņa.
7. tēma. Vācija 1900. – 1914. g. Vācu imperiālisma pamatiezīmes. Saistība ar citām valstīm, salīdzinājuma mēģinājums. Ārējā un iekšējā politika. Kanclers fon Bjulovs. Sabiedriskā sasprindzinājuma raksturojums. Vācija un pirmais pasaules karš. Vācu vēstures dinamikas likumsakarības: 1800 – 1914.

V)

1. tēma. Skandināvijas vēsture un kultūra kā fenomens. Skandināvijas telpas dominantes: ģeogrāfija, vēsture, kultūra. Skandināvijas attīstība līdz 19. gs.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Lekcijas, semināri, nokārtots pārbaudījums.

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Buržuāziskā Latvija imperiālistisko lielvalstu ekonomiskajā atkarībā 1919. - 1940.gadā: Dokumenti un materiāli.- Rīga, 1984.
2. Broce J.K. Zīmējumi un apraksti. I - II.- Rīga, 1992.,1996.

3. Dokumenti par Latvijas valsts starptautisko atzīšanu, neatkarības atjaunošanu un diplomātiskajiem sakariem 1918. – 1998. – Rīga, 1999.
4. Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas.- Rīga, 1988.
5. Iskolata un tā prezidija protokoli (1917. - 1918.g.)- Rīga, 1973.
6. Latvijas Komunistiskā partija Oktobra revolūcijā 1917.gadā.- Rīga, 1957.
7. Latvijas Komunistiskā partija 1918. - 1919.gadā: Dokumenti un materiāli.- Rīga, 1958.
8. Latvijas Komunistiskās partijas kongresu, konferenču un CK plēnumu rezolūcijas un lēmumi. I. 1904. – 1940. - Rīga, 1958.
9. Latvijas okupācija un aneksija, 1939. - 1940.: Dokumenti un materiāli.- Rīga, 1998.
10. Latviešu strēlnieki cīņā par padomju varu 1917.-1920: Atmiņas un dokumenti. – R., 1960.
11. Okupācijas varu politika Latvijā. 1939. – 1991. – Rīga, 1999.
12. Tautas vara Latvijas pagastos 1905.gadā: Dokumenti un materiāli. - Rīga, 1985.
13. Aizsilnieks A. Latvijas saimniecības vēsture. 1914. - 1945.- Stokholma, 1968.
14. Andersons E. Latvijas vēsture. 1914 - 1920.- Stokholma, 1967.
15. Andersons E. Latvijas vēsture: Ārpolitika 1920 - 1940. I - II.- Stokholma, 1982., 1984.
16. Boruks A. Zemnieks, zeme un zemkopība Latvijā. No senākiem laikiem līdz mūsdienām.- Rīga, 1995
17. 20.gadsimta Latvijas vēsture. I Latvija no gadsimta sākuma līdz neatkarības pasludināšanai. 1900 – 1918. – Rīga, 2000.
18. Gore I, Stranga A. Latvija: neatkarības mijkrēslis. Okupācija. 1939.gada augusts - 1940.gada jūnijs. - Rīga, 1992.
19. Latviešu strēlnieku vēsture (1915. - 1920.g.)- Rīga, 1970.
20. Latvija 19.gadsimtā. Vēstures apceres. – Rīga, 2000.
21. Priedītis A. Latvijas kultūras vēsture. No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. - Daugavpils, 2000. Stranga A. Ebreji un diktatūras Baltijā (1926 – 1940) - Rīga, 2002.
22. Straube G. Latvijas brāļu draudzes diārijs (jaunākais noraksts) jeb Hernhūtiešu brāļu draudzes vēsture Latvijā. – Rīga, 2000.
23. Šilde A. Latvijas vēsture. 1914.- 1940.- Stokholma, 1976.
24. Švābe A. Latvijas vēsture. 1800. - 1914.- Stokholma, 1958.
25. Брежго Б.Р. Очерки по истории крестьянского движения в Латгалии 1577 – 1907. – Рига, 1956.
26. Аринин А.Н., Михеев В.М. Прошлое. Настоящее, Будущее: Историко-философская мысль России 19 – 20 вв. - М., 1995
27. Гоголевский А.В. Очерки истории русского либерализма 19 – 20 века. – Санкт-Петербург, 1996
28. Хорос В.Г. Русская история в сравнительном освещении. – Москва, 1991.
29. Ионов И.Н. Российская цивилизация и истоки ее кризиса 9 – начала 20 вв. – Москва, 1991.
30. Исаев И.А. Политико-правовая утопия в России. Конец 19 – начало 20 в. – Москва, 1991
31. История дипломатии. – Москва, 1965.
32. История отечества: Люди, идеи, решения. Очерки истории России 9 – начала 20 в. - Москва, 1991

33. Революция 1905 - 1907 г. в Латвии. Документы и материалы. – Рига, 1956.
34. Социалистическая Советская Республика Латвии и иностранная интервенция. Документы и материалы. В 2-х томах. – Рига, 1959, 1960.
35. Ачеев В.Ф. Английское завоевание синда. – Москва, 1979.
36. Ерофеев А.А. Очерки по истории Англии. – Москва, 1979.
37. Мортон А.Л. История Англии. – Москва, 1950.
38. Айзин Б.А. Революционные германские социал-демократы против империализма и войны. – Москва, 1974.
39. Бебель А. Из моей жизни. – Москва, 1959
40. Бисмарк О. Масли и воспоминания в 3 томах. - Москва, 1950 – 1951.
41. Оболская С.В. Франко-прусская война и общественное мнение Германии и России. – М., 1977.
42. История Швеции. – Москва, 1966.
43. История Норвегии. – Москва, 1980.
44. Канн А.С. История скандинавских стран. – Москва, 1971.
45. Фиш Г. Норвегия рядом. – Москва, 1963.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. Ceihners A. Latvijas boļševizācija. 1940. - 1941.- Rīga, 1944.; Nebraska, 1986.
2. Dunsdorfs E. Kārļa Ulmaņa dzīve. - Stokholma., 1978.
3. Duhanovs M. Baltijas muižniecība laikmetu maiņā.- Rīga, 1986.
4. Ezergailis A. The 1917.revolution in Latvia. – New York, London, 1974
5. Feodālā Rīga.- Rīga, 1978
6. Geschichte der deutschbaltischen Geschichtsschreibung.- Köln, Wien, 1986.
7. Krastiņš J. 1905.gada revolūcija Latvijā.- Rīga, 1975.
8. Krupņikovs P. Melu un patiesības palete.- Rīga, 1980.
9. Labsvīrs J. Latvijas lauksaimniecības kolektīvizācija 1944. – 1956. - R., 2000.
10. Latvijas PSR vēsture: No vissenākajiem laikiem līdz mūsu dienām. 1.,2.- Rīga, 1986.
11. Lieven A. The Baltic revoluion: Estonia, Latvia, Lithuania and the path to indepedence. – New Haven, London. 1993.
12. Libermanis G. Jaunlatvieši.- Rīga, 1957
13. Misiunas R., Taagepera R. The Baltic States; Years of dependence 1940 – 1990. – Berkley, LosAngeles, 1992.
14. Pretstatu cīņā. Latvija 1917. - 1950.- Rīga, 1990
15. Ионов И.Н. Кризис исторического сознания в России.\\ ОНС. – 1994. – N.4.
16. Тойнби А. Постигжение истории. – Москва, 1991.
17. Шпенглер Закат Европы. – Москва, 1994.
18. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – Москва, 1991.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

Blanks E. Latvju tautiskā kustība. – Rīga, 1921.,1922.,1927.,1994.
 Latvijas vēsture.
 Вопросы философии.

<http://www.letonika.lv/>
<http://www.auditorium.ru/>
<http://www.historyebook.org/>

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Doktorantūras programma „Literatūrzinātne” A. daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Historical process of the Age

Kursa anotācija angļu valodā:

I. The course is devoted:

- to the important events of Russian history (1800 – 1930);
- to the conceptions of Russian history.
- to the important events of the English history (1800 – 1914)
- to the greatest historical conceptions of the English history.
- to the important events of the German history (1800 – 1914)
- to the greatest historical conceptions of the German history.
- to the important events of the Scandinavian history.

- to the greatest historical conceptions of the Scandinavian history

II. In part 1 of the course Latvia's ancient history, the arrival of the Finno-Ugrian and Baltic tribes on Latvia's territory, their way of life, social order and spiritual culture, their relationships with Slavs and Vikings in the 8th - 11th centuries are viewed.

Part 2 is focused on the formation of Livonian states on Latvia's territory as a result of German invasion. The sources are: the Livonian Chronicle (Henrius de Lettis's Chronicle), the Rhyme Livonian Chronicle and Henricus Stern's fundamental research on Latvian history from 1290 to 1500.

In part 3 the period of the 16th - 18th centuries in Latvia's history is viewed focusing on Inflanty, the Swedish times in Vidzeme, the Dukedom of Courland, Latvia's incorporation into Russia and its effects as viewed in E. Dunsdorf's researches.

In part 4 the most significant events in Latvia's 19th century history are thoroughly considered, namely: peasants' riots, the abolishment of serfdom, the movements of the Young Latvians and the New Current, Latvian spiritual culture.

In part 5 priority is given to the proclamation of the Latvian state, its economic and political development from 1918 to 1940.

In part 6 the period of 1940-1993 in Latvia's history is viewed, i. e. the effects of the Soviet and the German occupation, the Third National Revival, the development of Latvia's

economic, spiritual and political life and spiritual culture after regaining the national independence.

Piezīmes:

Nosaukums	Pētāmā laikmeta valodas procesi (angļu, vācu, krievu, skandināvu, latviešu)
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	2
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	40 st.
Zinātnes nozare	Literatūrzinātne
Zinātnes apakšnozare	Cittautu literatūras vēsture Salīdzināma literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)

Veronika Ruža, Latviešu valodas katedra, lektore
Nadežda Fjodorova, Krievu literatūras un kultūras katedra, lektore

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)

Nav

Kursa anotācija:

Kursā tiek aplūkoti valodā notiekošie procesi, sākot ar 19.gs. vidu un beidzot ar 21.gs. sākumu. Kurss ietver latviešu valodas stila izveidi (īpaši izsverot daiļliteratūras stila izveidi), pārmaiņas valodas leksiskajā sistēmā, grafētikas un ortogrāfijas izveides un attīstības apskatu. Kursā valodā notiekošie procesi tiek aplūkoti attiecīgā laikmeta daiļliteratūras tekstos.

Kursa plāns:

I

- 1.tēma Pētāmā laikmeta valodas procesu vispārīgs raksturojums.
- 2.tēma Latviešu nacionālās valodas un literatūras izveide (jaunlatviešu periods).
Daiļliteratūras stila izveide, attīstība, paveidi.
- 3.tēma J.Alunāna, K.Barona, F.Brīvzemnieka, A.Kronvalda u.c. devums latviešu nacionālās literārās valodas izveidē un attīstībā.
- 4.tēma J.Raiņa, Aspazijas, V.Plūdoņa u.c. 19.gs. beigās – 20. gs. sāk. autoru devums latviešu valodas attīstībā. J.Raiņa tulkojumu nozīme. Daiļdarbu valodas attīstības tendences 19.gs. beigās -20. gs. 1. pusē (R.Blaumanis, A.Brigadere, J.Jaunsudrabiņš, A.Čaks u.c.).
- 5.tēma Latviešu valodas grafētikas izveide. Pāreja no gotiskā raksta uz antīkvu latviešu

valodā iznākušajos iespaidā.

6.tēma Valodas leksiskā un frazeoloģiskā sistēma laikmeta kontekstā.

7.tēma Latviešu valodas morfoloģiskā sistēma un vārddarināšana laikmeta kontekstā.

8.tēma Latviešu valodas sintaktiskās sistēmas izveide un attīstības. Dažādu sintaktisko procesu atspoguļojums daiļdarbu valodā laikmeta kontekstā.

9.tēma Latviešu interpunkcijas izveide, attīstība un nozīme daiļdarba valodā.

II

1.tēma 19. – 20.gs. 20.g. krievu daiļdarbu valodas attīstības pamattendences.

Krievu valodas mentalitātes filozofiskais modelis (vārds – tēls – mīts; pagānisms un krievu kristietība – slavofili un rietumnieki; valodas sintēze un analīze).

Valodas iekšēja forma un estētiskās kultūras veidošana.

Literārais teksts kā daiļdarba valodas sastāvdaļa (teksta lingvistika un daiļliteratūras valoda; informācijas veidi tekstā; teksta sadalīšana; kohēzija; kontinuitāte; retrospekcija un prospekcija tekstā; teksta modalitāte, teksta integrācija un pabeigšana)

2.tēma 19. – 20. gs. sāk. krievu daiļdarbu valodas leksikas attīstības galvenie procesi.

Vārda veidi; motīvi un tēli; tropu lietošana; vārds tekstā.

Saprotamais nesaprotamajā un nesaprotamais saprotamajā;

Leksiskās saskaņotības īpatnības sintagmatiskajā un paradigmātiskajā aspektā.

Galvenie jaundarinājumi leksiski semantiskie un leksiski tematiskie tipi un grupas.

Leksisko aizguvumu pamatīpašības un specifiskās īpatnības (leksiskās adaptācijas procesa īpatnības).

Krievu vispārlietojamās leksikas normatīvo un māksliniecisko robežu paplašināšana.

3.tēma Gramatisko kategoriju poētikas sākums un kulminācija.

Gramatisko kategoriju poētikas problēmas dzejas valodas kopējo tendenču sakarā.

Gramatiskās kategorijas un formas. Daiļdarba teksta struktūra. Gramatisko kategoriju poētikas veidošana: noteiktība – nenoteiktība, lietišķais – abstraktais; dzīvs – nedzīvs. Dzimtes un personas gramatisko kategoriju poētika.

Personificēšanas gramatiskās īpatnības.

„Dzejas gramatika un gramatikas dzeja”.

4.tēma Sintaksisko paradigmu maiņa.

Domas un valodas formas. Domas loģiskā forma; domas retoriskā forma; domas poētiskā forma.

Informācijas vārdnīcas; informācijas meklēšana; daiļdarba un informatīvo valodas mijiedarbe.

Vērtīgās dzejas un prozas strofās līdzekļu lietojuma. Daiļdarba konteksts un sintaktiskā sistēma. Loģisko vienotību darbība, to sakari un pārkāpumi. Sintakses stilistikas problēmas.

5.tēma 19.gs. – 20.gs. sāk. „Skaņas mūzika” mākslas darba valodā.

Intonācijas komponentu sadarbība runā un mūzikā.

Prozas runas ritma intonāciju organizēšanas īpatnības.

Runas skaņas mākslinieciskā definīcija 19.gs. – 20.gs. sāk.

	Skaņas funkcijas leksiskās un sintaksiskās īpašības mākslas darba valodā 19.gs. – 20.gs. sāk. Skaņas atkārtojumi krievu dzejā un prozā. Ritms un sintakse.
6.tēma	Valodas procesus semantisko izmaiņu pamattendences . 19.gs. – 20.gs. sāk. Semantiskās diferenciacijas procesi. Semantiskās sintēzes procesi. Semantiskās analogijas procesi. Prozas tekstavalodas vienību uzskaitījumus tā dinamiskajā attīstībā. 19.gs. – 20.gs. sāk.
7.tēma	19.gs. – 20.gs. sāk. liriskas teksts. Liriskā komunikācija kā kultūras fenomens. „Par dzejas filoloģiju” (liriskais subjekts). Subjekta izteikumu evolūcija krievu liriskas valodas formās. Dialogs mūsdienu lirikā. Dialoga definīcijas.
8.tēma	19.gs. – 20.gs. sāk. dramaturģijas valoda un tās attīstības tendences. 19. – 20. gs. dialoga formu attīstība krievu literatūrā. Autora un personāža runas attiecības. Dialoga stilistiskā struktūra. Tā vēsture. Leksika un frazeoloģija autora vēstījumā. Vārdu stilistiskas funkcijas dramaturģijas kontekstā. Leksika, frazeoloģija un sintakse dramaturģijas tekstos.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Diferencēta ieskaite.

Literatūra (01-mācību literatūra):

I

1. Bergmane A., Blinkena A. Latviešu rakstības attīstība. Rīga, 1986.
2. Blinkene A. Latviešu interpunkcijas. Rīga, 1969.
3. Ceplītis L., Rozenbergs J., Valdmanis J. Latviešu valodas sintakse. Rīga, 1989.
4. Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība: Lokāmās vārdšķiras. Rīga, LU, 2002.
5. Metuzāle – Kangre B. Trimda un valoda // Trimda, kultūra, nacionālā identitāte. Referātu krājums. Rīga, 2004. 184.-193 lpp.
6. Ozols A. Latviešu tautasdziesmu valoda. Rīga, Zvaigzne, 1993.
7. Paegle Dz. Latviešu literārās valodas morfoloģija. I daļa. Rīga, Zinātne, 2003.
8. Rozenbergs J. Latviešu valodas stilistika. Rīga, 1995.
9. Vītola J. Interpunkcijas stilistiskās funkcijas latviešu modernisma prozā (19. un 20. gs. mijā, 20.gs. pirmajā trešdaļā). Disertācijas kopsavilkums filoloģ. doktora grāda iegūšanai. Rīga, 1997.

10. Vītola J. Interpunkcija kā teksta izpausmes līdzeklis dekadences prozā // Dzimtā valoda un literatūra kultūras aprītē. Zin. Raksti. Rīga, LU, 1997. 124.-138. lpp.
11. Vītola J. Daiļliteratūras teksts un interpunkcija // Valoda un literatūra saskarsmes laikā: Rakstu krājums. Rīga, 1997. 53.-64. lpp.

II

- a. Арутюнова Н.Д. Понятие пропозиции в логике и лингвистике, Москва, 1976.
- b. Асмус В.Ф. Логика. Москва, 1947.
- c. Ахманов А.С. Логические формы и их выражения в языке // Мышление и язык. Москва, 1957.
- d. Бенвенист Э. Уровни лингвистического анализа. Новое в лингвистике б вып. 4, 1965.
- e. Бенвенист Э. Бессознательное (природа, функции, методы исследования. Москва, 1978.
- f. Виноградов В.В. Исследования по русской грамматике, Москва, 1975.
- g. Виноградов В.В. Итоги обсуждения вопросов стилистики. Москва, 1955.
- h. Виноградов В.В. О языке художественной литературы. Москва, 1959.
- i. Винокур Г.О. Слово и стих в «Евгении Онегине» // Пушкин. Сборник статей. Москва, 1951.
- j. Выготский Л.С. Психология искусства, Москва, 1968.
- k. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. Москва, 1958.
- l. Гин Я.И. Проблемы поэтики грамматических категорий. Санкт-Петербург, 1996.
- m. Жирмунский В.М. О ритмической прозе. Москва, 1966.
- n. История лексики русского литературного языка. Москва, 1991.
- o. Логико-грамматические очерки. Москва, 1961.
- p. Мокиенко В.М. Образы русской речи. Ленинград, Издательство ЛУ, 1996.
- q. Одинцов В.В. Стилистика текста. Москва, Наука, 1980.
- r. Панфилов В.В. Грамматика и логика. Москва – Ленинград, 1963.
- s. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении. Москва, 1938.
- t. Проблемы структурной лингвистики. Москва, Наука, 1990.
- u. Проблемы структурной лингвистики. Москва, Наука, 1994.
- v. Солганик Г.Я. Синтаксическая стилистика. Москва, Высшая школа, 1973.
- w. Языкознание: Взгляд в будущее. Калининград, 2002.
- x. Языковые процессы современной русской художественной литературы. Москва, Наука, 1977.

Literatūra (02-papildliteratūra):**Literatūra (03-ieteicamā periodika):****Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D)³ ir piederīgs šis kurss:**

Doktora studiju programmas „Literāturzinātne” A daļa

Kursa nosaukums angļu valodā:

Language processes of the researched epoch (English, German, Russian, Scandinavian, Latvian)

Kursa anotācija angļu valodā:

The course regards the language processes from the mid-19th century till the beginning of the 21st century. The course entails the formation of Latvian language styles (with a special focus on the formation of belles letters style), transformations in the lexical system of language, the formation and development of graphetics and orthography. The course regards the processes of language in the fiction texts of the respective epoch.

Piezīmes:

Nosaukums	Pētāma laikmeta kultūras (vācu, angļu, krievu, skandināvu) procesi: 18.gs. vidus – 19.gs. beigas
Kursa līmenis (1,2,3,4,5,6,7,P)	D
Kredītpunkti	4
Apjoms (akadēmisko kontaktstundu skaits semestrī)	80 st.
Zinātnes nozare	Filoloģija
Zinātnes apakšnozare	Literatūrzinātne

Kursa autori (vārds uzvārds, struktūrvienība, amats)
Fjodors Fjodorovs, Krievu literatūras un kultūras katedras profesors, Maija Burima, Latviešu literatūras un kultūras katedras asoc. prof.

Priekšzināšanas (kursa nosaukums, programmas daļa, kurā kurss jāapgūst)
Nav.

Kursa anotācija:
Kurss ir paredzēts doktora studiju programmas “Literatūrzinātne” doktorantiem. Kurss sniedz ieskatu nacionālās (pētāmās) kultūras attīstības būtiskākajos posmos. Apskata problēmjomus, analizē literatūras un mākslas attīstības likumsakarības.

Kursa apraksts - plāns:
40 st. lekcijas, 40 st. semināri
I
<ol style="list-style-type: none"> 1. tēma. Vācu pasaule 16. – 17. gs. Valsts faktors. Reliģijas faktors. Renesanse un protestantisms. Kultūras centri 17. gs. katastrofās. 2. tēma. Leibnīca teodīcija un tās kultūras impulsi. Pamati un iemesli. Likteņi. 3. tēma. Vinkelmana antīkā programma un Lessinga kontrprogramma. “Veimāras klasicisma” fenomens. 4. tēma. Herders un vēsturiskuma koncepcija. Vēsturiskums un tā vispārējās kultūras sekas. Vācu kultūras metamorfozes. No klasicisma kosmopolītisma pie pirmsromantisma nacionālās idejas. No racionālisma uz jūtu filozofiju; sentimentālā ideja. 5. tēma. Imanuils Kants un viņa vispārējie kultūras impulsi. Kanta filozofiskās doktrīnas. Kanta kategoriskais imperatīvs. 6. Gēte universālisms. “No “Getzs fon Berliņģens” “Jaunā Vertera ciešanas” – “Vilhelms Meisters” kā romantisma kultūras programmas. “Fausta” fenomens. 7. tēma. Šillera pieredze. Sacelšanās ideja. Skaistuma ideja. 8. tēma. 18.gs. beigu – 20. gs. sākuma vācu kultūras universālisms. Fihte un viņa zinātnes mācība. Šellinga dabas filozofija. Jēnas bezgalīguma filozofija.

“Dievcilvēku” ideoloģija.

9. tēma. Heidelbergas kā nacionālās ideoloģijas pamats. Heidelbergas pamatmodeļi, to metamorfozes 19. – 20. gs.
10. tēma. Hofmanis un Heine kā traģiskā katastrofisma pretpoli. Šopenhauers. Divpasaulība – dubultniecība. Grotesks un ironija. Šopenhauera “pasaules griba”
11. tēma. Hēgelis un dialektikas kultūroloģiskā nozīme. Hēģeļa mācība par evolūciju un dialektiku.
12. tēma. Vācu bīdermajers kā “liberālā” forma un kā desakralizācija. Eiropas bīdermajera subkultūras: neoromantisms, estētisms.
13. tēma. F.Nīče un viņa dažādie tēli. Nīčes “destruktīvie” impulsi. Nīčes pozitīvie impulsi.

II

1. tēma. 18. gs. fenomens. 18. gs. krievu literatūrā, tā metamorfozes un evolūcija Starp senkrievu arhaisku un Karamzina eiropeismu. Rietumeiropas konteksts.
2. tēma. Žukovska internacionālā programma. Literārā situācija 1800. – 1810.g.
3. tēma. Puškina harmoniskā sintēze. Valodas sintēze. Struktūras un ideoloģiskā sintēze. Starp mitoloģiju un vēsturiskumu. Starp poēziju un prozu.
4. tēma. Gogoļa faktors. Gogoļa valodas “baroks”. No ukraiņu mitoloģisma uz Pēterburgas gotiku. “Mazā cilvēka” un viņa likteņa atklāšana 19. gs. kultūrā. Dantes komplekss: no satīriskās elles uz teurgisko.
5. tēma. Ļ.Tolstoja universālisms. “Karš un miers” kā struktūras un ideoloģiskais modelis. Pasaule kā ģimene. Gara un miesas krustpunktos. Vēstures un metafizikas krustpunktos. Dvēseles dialektika.
6. tēma. Dostojevskis. Dzīves bezdibeņi un kristietība. “Idiota” fenomens. Reālisms un neomitoloģisms romānā “Brāļi Karamazovi”. Dostojevskas polifoniskais romāns.
7. tēma. Čehova objektīvisms. Prozas intencu diapazons. Pasaule kā.. No smieklu primitīvisma uz vēsturiskā fakta objektīvismu. Dramaturģijas neomitoloģiskie impulsi.
8. tēma. Krievu kultūras folkloras un mitoloģiskais faktors. Nacionālā ideoloģija. Ļeskova apburošie ceļotāji. Remizova mitoloģiskās spēles. Muzikālais un gleznainais mitoloģisms. Mitoloģisko utopiju diapazons.
9. tēma. “Vsejedinstvo” kā pasaules kārtības un “ziznetvorčestva” programma. No Solovjova līdz Karsavinam: simbolisms.
10. tēma. Sacēlusies djavoliāda. No Sologuba un Andreja Belija līdz “gadsimta grāmatai”. Velna metamorfozes.
11. tēma. Sociālistiskā paradigma. Māksla un ideoloģija. Māksla un vara. “Klasicisma” reanimācija.
12. tēma. Emigrācijas ego-literārie impulsi. Memuārliteratūras fenomens.
13. tēma. A.Solžeņicina krievu projekts. No “Arhipelaga GULAGa” uz “Krievu ideju”.
14. tēma. Krievu postmodernisma antiideoloģiskā bakhanālija. Nihilisms un postmodernisms. Masku “noraušanas” komplekss.

III

1. Ziemeļvalstu mitoloģijas un folkloras apskats. Nozīmīgākie folkloras un mitoloģijas tēli un sižeti, tos iespējamās atbalsis literatūrā un kultūrā.

2. Kristietība Ziemeļvalstīs. Iespaids uz kultūru. Sāmu situācija.
3. Ziemeļvalstu viduslaiku ekonomisko procesu iespaids un kultūras dzīvi, to atspoguļojums literatūrā.
4. Dāņu laiki Skandināvijā.
5. Romantisms skandināvu literatūrā. To saistība ar sociālpolitiskajiem procesiem. Skandināvu romantisma literatūra. H.K.Andersens.
6. Skandināvu 19.gs. dramaturģija. Ibsens un Strindbergs.
7. Ceļā no naturālisma uz modernismu. Hamsuns.
8. S.Undsete un S.Lāgerlēva. Kopīgās un atšķirīgās personības un daiļrades tematiskās lappuses.
9. Modernisms 19.gs. skandināvu literatūrā.
10. Postmodernisma meklējumi skandināvu literatūrā.
11. Skandināvu literatūra Latvijā.

Prasības kredītpunktu iegūšanai:

Ieskaite.

Literatūra (01-mācību literatūra):

1. Гильманов В.Х. Герменевтика «образа» И.Г. Гамана и просвещение, Калининград, 2003.
2. Peschkin B. Versuch einer germanistischen Ideologiekritik. Goethe, Lessing, Novalis, Tieck, Holderlin, Heine in Wilhelm Dilteys und Julian Schmidts Vorstellungen. Stuttgart, 1972.
3. Strich T. Die deutsche Mythologie in der deutschen Literatur von Klopstock bis Wagner. 2 Bande. Bern und München, 1970.
4. Иванов В.Вс. Избранные труды по семиотике и истории культуры. Т.2. Москва, 2000
5. Лотман Ю.М. Собрание сочинений в 5 т. Санкт-Петербург, 1994-2003
6. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ. Москва, 1995.
7. Топоров В.Н. Петербургский текст русской литературы. Санкт-Петербург, 2003ю
8. Бочаров С.Г. О художественных мирах. Москва, 1985.
9. Бочаров С.Г. Сюжеты русской литературы. Москва, 1999.
10. Аверинцев С.С. Поэты. Москва, 1996.
11. Манн Ю.В. Поэтика Гоголя. Москва, 1988.
12. Вайскопф М. Секрет Гоголя: морфология, идеология, контекст. Москва, 1993.
13. Кантор В. Русский европеец как явление культуры. Москва, 2001.
14. Гаспаров М.Л. Избранные труды. Т.2. О стихах. Москва, 1997.
15. Левин Ю.И. Избранные труды: поэтика. семиотика. Москва, 1998.
16. Salīdzinošā literatūrzinātne Austrumeiropā un pasaulē. Teorijas un interpretācijas.- R., 2001.
17. Jundze A. Somijas literatūra Latvijā. 1885 – 2001.- R. 2002.
18. Kalnačs B. Ibsena zīmē. R., 2000.
19. Stepiņš L. Latviešu un zviedru literārie sakari.- R., 1983.

20. *Stepiņš L.* Latviešu un dāņu literārie sakari. – R., 1989.
21. *Lejas-Krūmiņš T.* Knuts Hamsuns. Mūža gaitas un darbs.- R., 1930.
22. *Kalnačs B.* Strindberga pieejamība.//Karogs, 1991,1.
23. *Mortukāne A.* Knutam Hamsunam šogad – 135. // Karogs.- 1994.- Nr. 12.
24. *Treimanis V.* Telpa spēlēm ar valodu. //Karogs.- 1993.- Nr. 4.
25. *Upītis A.* Jaunās grāmatas, Knuta Hamsuna “Pāns”. //Balss.- 1907.- Nr.40.
26. *Stepiņš L.* Knuts Hamsuns Latvijā.//Karogs.- 1984.- Nr.9.- 147.lpp.
27. *Mauriņa Z.* Ziemeļu tēmas un variācijas. Eseju kr. Valters un Rapa, 1939.
28. *Akuratērs J.* Ibsens, Hamsuns un Grīgs Norvēģijā. //Latvija.- 1908.- Nr.266.
29. *Jansons–Brauns.* Fauni un klauni? //Latviešu literatūras kritika.2.sēj. R.- 1957.
30. *Ziemeļnieks J.* K.Hamsuna “Zemes svētība”. *Grāmatu apskats.* // Skaidrība.- 1924.- Nr.3.
31. *Ziemeļu zvaigznājs.* R., Zinātne, 2002.
32. *Sudrabkalns J.* Grāmata par Hamsunu. //Daugava.- 1931.- Nr.10.
33. *Sudrabkalns J.* Hamsunam paliek 80 gadu. //Jaunākās Ziņas.- 1939.- Nr. 168.
34. *Kliene E.* Atmiņu dzirkstis. //Karogs.- 1979.- Nr. 1.,2.
35. *Hamsune M.* Varavīksne. Knuta Hamsuna vētrainā dzīve. Grāmatu Draugs, 1962.
36. *Algulin I.* A History of Swedish Literature. 1989.
37. *Ferguson. R.* Enigma. The Life of Knut Hamsun. – London.
38. *Неустроев В. П.* Литература Скандинавских стран (1870 – 1970).- М.,1980.
39. *Благовещенская М. П.* Кнут Гамсун. Биография по неизданным источникам и литературная характеристика.- СПб, 1910.

Literatūra (02-papildliteratūra):

1. *Aho J.* Sirdsapziņa. -R. 1971.
2. *Bojers J.* Izceļotāji.-R. 1993.
3. *Almkvist K.J.L.* Vai nu tā drīkst?- R., 1996.
4. *Lāgerlēva Z.* Nilsa Holgersona brīnišķais ceļojums.
5. *Strindbergs A.* Tēvs. Nāves deja.- R., 1996.
6. *Strindbergs A.* Jūlijas Jaunkundze. Kreditori. R. 1995.
7. *Unsete S.* Ūlavs Euduna dēls.- R., 1992.
8. *Undsete S.* Olavs Auduna dēls un viņa bērni.- Rīga, 1994.
9. *Zviedru noveles.* R., 1968.
10. *Kittelsen Th.* Troll.
11. *Vesaas T.* The Birds.- London, 1968.
12. *Бьернсон Б.* Избранные произведения. *Силланпя Ф.Э.* Усопшая в молодости. Москва, 1999.
13. *Гамсун К.* Собрание сочинений. М.,1991.
14. *Гамсун Т.* Кнут Гамсун мой отец.- Москва, 1999.
15. *Гуревич А.* Средневековый героический эпос германских народов.// *Старшая Эдда.*- Санкт-Петербург, 2000.

Literatūra (03-ieteicamā periodika):

<http://www.nhc.rtp.nc.us:8080/tserve/divam.htm>

<http://info.wlu.ca/~wwwpress/jrls/cjc/BackIssues/16.2/collins.html>

www.peace.ca/nationalcultureofpeace2004.htm - 29k -
<http://www.pupress.princeton.edu/titles/7619.html>
<http://kogni.narod.ru/antipova1.htm>
<http://magazines.russ.ru/october/2005/3/chug16.html>
http://anthropology.ru/ru/texts/dobryak/ruseur_12.html

Kādām studiju programmām un to daļām (A, B, C, D) ir piederīgs šis kurss:

Doktora studiju programmas “Literatūrzinātne” A daļa.

Kursa nosaukums angļu valodā:

Basic paradigms of the national culture: the middle of the 18th century – the end of the 19th century.

Kursa anotācija angļu valodā:

The course is intended for doctoral students in the study programme „Literary studies”. The course gives an insight into the most essential periods of the development of national (researched) culture. It deals with the problem issues, analyses the regularities of the development of literature and art.

Piezīmes: